4.IX - 44.

26777

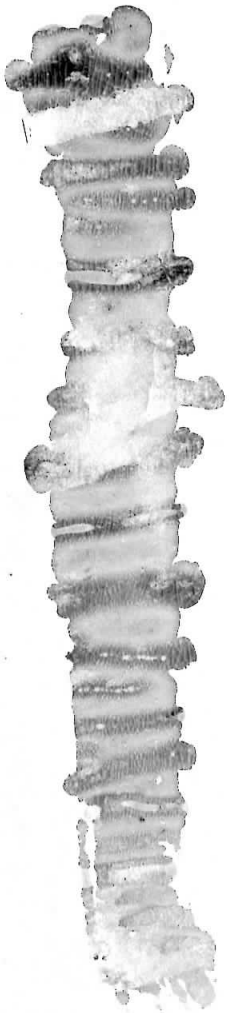

NEDOSTAJU STRANICE 45-48, 73>

KNJIGA I.

Ciena Dinara 25. —
Za inostranstvo 0.75 dolarskih centi.

„SUPERASTRA“.

Knjižnica za proučavanje duhovnog života.

Hvalite Njega nebesa nebesâ: * i sve vode, koje su vrh nebesâ, hvalite ime Gospodinovo. — Psalam 148, 4.

Na uspomenu
Vašeg kosarka u Šibeniku
Šibenik, 13. VI. 40. Mihajlo Stagnita.

KORIZMENE PROPOVIEDI

fra VLADE BILOBRKA

slušao, bilježio, proživio i obradio:

MIHAJLO STAGNITA.

Tiskara »Kačić«. ŠIBENIK, 1939.

Sva auktorska prava pridržava.

Nakladnik: Miho Jerinić. — Šibenik.

UVODNA RIEČ.

Ova zbirka mojih proživljaja i razmišljanja nosi na prvi pogled malo čudni naslov, medjutim tko nju pročita, on će se uvjeriti, da sam za istu odabrao najljepši naslov.

Franjevački je propovjednik fra Vlade dr. Bilobrk za vrieme korizme 1938. držao u katedrali svetoga Jakova u Šibeniku korizmene propoviedi.

Srž je njegovih propoviedi slavljenje Boga, poziv vjernicima da spase svoju dušu i hvalospjev svetoj Hrvatskoj.

Slušajući propoviedi fra Vlade doktora Bilobrka, u mojoj su se glavi vrzale razne misli. Iste sam za vrieme propoviedi bilježio, proživio, a nakon propoviedi obradio.

Susretljivosti upraviteljstva Tiskare »Kačić« na ovom mjestu izrazujem svesrdnu zahvalu, da je omogućilo tiskanje ove zbirke mojih razmišljanja.

Naslovnu je sliku izradio šibenski slikar Jozip Lučić.

Molitvu je blaženome Nikoli Taviliću uglazbio O. Bernardin dr. Sokol, franjevac. U prvoj je kitici ove Molitve tekst trećeg stiha bio preradjen po uputi eksprovincijala Franjevačke Provincije Presvetoga Odkupitelja fra Stanka dra Petrova, a četvrti je stih u istoj kitici cviet njegovog vilinskog Parnasa.

Kao i »Flora Croatica«, tako sam i ovu zbirku pisao hrvatskim pravopisom, etimologijom, jer je etimologija jedini pravi hrvatski pravopis.

U prilogu ove zbirke donosim popis osoba, koje su se predplatile na »Flora Croatica«, kao i onih osoba, koje su me novčano poduprle, da mogu pokriti troškove za nabavu klišeja za moje pjesme: »Himna Ante Starčevića«; »Himna Eugena Kvaternika«; »Izborna Davorija«; »Hrvatsku čuva Svevišnji Bog«; »Na svom Hrvat bit će svoj«; »Tebe ljubi narod tvoj«, posvećena Mariji Kumičić prigodom njezinog sedamdeset i petog rodjendana i »Hrvatsko srdce«, koje je sve pjesme uglazbio O. Bernardin dr. Sokol, franjevac.

Svima od srdca hvala, a od Boga nagrada i plata.

Šibenik, dne 6. siečnja, 1939.

P i s a c

ZRCALO SMRTI.

Na groblje se penjem, na tlo svete Ane, razmišljam o smrti i njezinoj kosi; po vrh mene graktću i nariču vrane, glas mi duh im sliedi, a nješto me nosi bez straha na groblje gori uz skaline, i, dok crne vrane po vrh groblja kruže, prodirem u groblja tajanstvene tmine. Ne vidim na groblju posvećene ruže mrtvacima dragim, pokojnicim milim; već oko mi gleda mrtvih truhle kosti, pokrio je koje od pepela ćilim i spleteni vienac od' šiljastih osti.

Strašan gledam prizor. Taj me prizor prene. Ogledalo smrti vidim ja u njemu; u prah su se ljudske pretvorile zjene, a crvi su ljudsku uništili spremu. Nit na jednoj kosti ne sjaje se zlato, nit na jednom tielu ne blista se svila; po kostim se ne zna, tko je bio Plato, a do njega tko je Kačićeva vila. Kosti i prah u svim grobovima muču, ni sami ne znadu čigovi su spomen; medj sobom k'o hidre oni se ne bruču, taj ja prizor držim za svog duha omen. Ja u grobu gledam u glavama zube sjekutiće, kanjke, očnjake i kutnje; k'o mosuri strše, s mesom se ne ljube, rad svog položaja ne stvaraju smutnje. Ne poznam po njima kojemu su rodu pripadali, da l' su mužkom ili ženskom; da l' su pili vino ili hladnu vodu, da l' hranili tielo medom ili lieskom.

Taj me prizor strese i, dok malo zvonce sa zvonika ruši tišinu na groblju, sabirem u sebi moga duha konce; njih posvetit želim hladne zemlje roblju. Ta i ja ću jednoč u to groblje leći, ne ću biti zadnji, nit ću biti prvi; i o meni moji potomci će reći: Glè, i ovom starcu kosti glodju crvi. U grobu mu gnije kosa bujna, sieda; u grobu mu dlake izčeznuše s brade; u grobu mu žića ne miče se sfera; u grobu mi misli gradove ne grade, u grobu mu lahka zahrdjaše pera, u grobu mu ustna ne divani blieda.

Taj glas slušam mojih milih potomaka, prodire mi u duh i, dok vrane kruže po vrh groblja, po vrh moje stare glave, sa mislima letim iz nad svih oblaka, nad oblacim tražim moje Zlatne Ruže. S njima ja se spajam, crvi me ne dave, kosti mi ne gniju, pjevalo mi pjeva; prsti mi se miču, lahko pišu ruke; s moga hladnog groba izčezava pljeva; ploča mi je lahka, na njoj pergršt žbuke puca i napravlja malu pukotinu.

Kroza nju mi u grob zdraka sunca sije, preko nje se klanjam Gospodovu Sinu; preko nje se divim Stvorcu Kroacije, preko nje se duh mi u zrcalu smrti ogledava, gleda, načinja i vrti, a ja, nakon ovog na groblju vidjenja, sa groblja se žurim u dom svete Ane. U njem brojim moje proživjele sâne, a mrtvacim kličem: Sretnog do vidjenja!

Gledajuć na groblje iz Anina hrama iz pod stare tvrdje kralja Krešimira; vidih kako jedna otvara se jama, u kojoj će naći željenoga mira moje zemsko tielo. Promatrajuć jamu, duboku i uzku, duh mi zborit stane: Svoga zemskog tiela kad dokončaš dramu, nad grobom ti cvilit vrbine će grane; al' ja, tvoj duh, nikad, nikad umriet ne ću, i po smrti tvojoj živiti ću dalje, Gospodova djela slaviti ću. Sreću ovu ljudske ne će uništit mi ralje.

IZMEDJ DROBA I GROBA.

Pri kraju mog lieta nadjoh se na putu, zavijenim, strmim; na njem hrid do hridi. Šiljci iz njih strše, a kroz šiljke bridi mraz i studen. Zimu duh mi ćuti ljutu. Sav se zgurim, sav se tresem, ruke moje drhtću, pred očim mi navija se tâma. Ne

znam gdje sam. U tom času glas iz hrama sa mnom drmne, slušam rieči: »Svoje skupi misli, saberi se, izmedj droba majčinoga putuj i razmišljaj smjelo o svim zgodam do svojega groba i nezgodam. Svoje iz prošlosti djelo sad izpitaj svako, samom sebi sudi; al' pravedno, zdušno, bez mita i straha, bez obzira na to što će reći ljudi bezdušni i kivni, štovatelji Baha i Venere, huljitelji Stvorca Boga.«

S pomnjom slušam rieči iz Kristova hrama, k'o luč sjajna prodiru do duha moga; izčezne mi na to za viek crna tâma iz pred bistre zjene; sjaj me obavije rujne zore, žarkog sunca, Zviezde Morske; nos napuni mirlis mlade trave gorske, a preda mnom plane zublja religije moje, moga Krista, i ja kao zublja razplamsah se čitav. Sav sam u plamenu gorio i sjao. Sjedeć na kamenu Petrova mi zvonko trubila je trublja opet 'nako krasno, divno kao što je trubila mi dok me materino njedro tetošilo, dok mi čelo otca vedro pričalo je, Kriste, svete muke Tvoje.

Uzpomena ova na mog otca priče, na majčina topla i žaruća njedra, na mog duha ladji sva razširi jedra, i ja duh moj slušah, kako glasno kliče: Kriste, milost mi udieli da od droba majčinoga mogu sve do moga groba sagriešio što sam proti Tebi sada okajati, a Ti, koj' si moja nada, u koš moje griehe baci; spruži ruku i ladju mi pred grob privedi u luku spasenja i slave Tvoje; nek u luci Tvojoj nadjem konac svakoj mojoj muci.

MOJ FINALE.

Nikad ne razmišljam o pravljenju igle, ja pizmator nisam, malu lulu pijem; ne guli me vino, a u liru bijem, ne marim za tudje brašno i sinigle. Kao štrk u jaje ne pilji mi oko u svilene plahte, dižem se visoko sa pjevalom mojim do Kristovih zjena.

Ne pitam u osla zlatorune vune, ne strašim se plašnje zemaljskih globara; plačka mi je strana, preko moje strune s mojim duhom letim Kristu do oltara. U mom lietu ljudske plotove obaram, sve vrljike duhom kao travu kosim; ravnu stazu sebi do oltara stvaram; gdje Isusa s mojim očima ja prosim: Istinu

i milost upiši na ploče, Isuse, mog srdca. Pljesnivi romani ne dozvoli, da mi sladko bude voće. Učini da pregalj postanem u rani na grudim Ti svetim; nek mi ona ploska u životu bude, da mi žedju gasi; napravi mi krila od Tvojega voska, koji se ne topi, dušu moju spasi. Svojoj tihoj rosi, Isuse, naredi, neka svakog časa na me s neba pada; na Tvom desnom krilu mjesto mi odredi, na pir me pozovi Tvog nebeskog grada.

Nemam ni plug zemlje, pljeva sam na vjetru, al' se ne kreveljim, nit se pred kim gulim; u nevolji Tvom se utičem ja Petru i mog srdca strasti s Tvojom vodom tulim. Kao vrabac pipac skakućem od grane ja do grane, pjevam; pizma me ne mori, a u Tvoje duh mi kada udje rane, kao Tvoja zublja u mom tielu gori; medj pirnike, Kriste, sebe tad ubrajam, u grudim mi pikat namah se razteže; rad pirova brašna u duhu ne zdvajam, Tvoja moćna ruka k Tebi me priteže.

U naručju Tvome, punom slave, hvale, pod pazuhom Tvojim punim ognja, vatre; zavijen u Tvoje božanstvene natre, doživiti želim, Kriste, moj finale ovoga života prolaznog na svietu. U pomoći bud' mi, Kriste, u mom lietu.

POBJEDA HRVATA.

Meni sve je jedno na magarcu jahat il' na konju. Mene pasji hàk ne muti. Iznosak ja nisam, al' nisam ni bahat; ne telečem nikad, a ne pjevam knuti. Medj kamkale gradske nikad ne zalazim, kaštro vino grlo tanko mi ne kinji; na koljenim starim pred nikim ne plazim, punim se u lihcu, al' ne sličim svinji.

U plandište ja se na podne ne sklanjam; kad vinograd bujni na proljeće lasta, od bisera mreži duhom se ne klanjam; pred globarim duh mi nikad se ne hvasta. Laž ne pletem kletu k'o oholi ljudi, lastovanje što je ne znadu mi ruke; djevojaka kikot od sna me ne bûdi, rad dragaca sjajnih ja nepravim buke.

Kad omrkne noćca moj ja lemeš svietlim, slušajući lavež na ulici pasa; a kad zora puca razgovaram s pjetlim i sjećam se bolnog Isusova glasa na Drvu od Križa. Zemlja oprhljuša na crne me leće u tom času sjeća; mrtavštinu gleda pred sobom mi duša i ja tražim svietlo Isusovih leća.

Vidim, da ja visim k'o kaplja o listu i penjem se od kamena do kamena na grozd u planini, da što bliži Kristu budem na čas smrti. Njemu na ramena popeti se tražim, duh mi se ne kamči, s njime bježim naglo od mehkana zvrsta; Stvorca Boga vapim, da mi On zajamči, da ću na dan smrti moje bit uz Krsta.

U tom moga duha velebnome stanju ne trpim da itko jaši mi na vratu; sav u pjeni kipim prot ljudskome klanju i svakome svome dovikujem bratu: Upalimo žižak ljubavi i sklada, okupimo svi se oko Boga-Krista; nek Njegova pravda medju nama vlada, ljubimo se medju sobom srdca čista. Jedni drugim, braćo, bez razlike soja odjapimo širom naših kuća vrata; uvjeravam sve vas, duša će se moja veseliti s vama pobjedi Hrvata.

ŽIVI KRUH.

»Živi kruh ja tražim, da mi pečeš, ženo. Na šte srdca dnevno njega želim jesti sa dječicom našom. Peci mi ga, zjeno našeg doma. Srž je Isusove Česti, moga duha i tvog duha sladka hrana, naše mile djece svakodnevno jelo; hrvatskoga roda okrjepa i brana. Preporodit s nama hrvatsko će selo i gradove krasne Hrvatske nam svete.

Krstjanski je nauk za me krušac živi. Kad ga dnevno, jedem, moje misli lete na Golgotu, gdje mi duh se, ženo, divi iz pod Križa zadnjoj žrtvi, ranam, muci Isusovoj za nas i za naša krila; gdje se u prah mrki ove zemlje vuci obraćaju i gdje izčezava hvila i prjevara ljudska, uza stopce koja tu nas sliedi kao proždrljiva hiena.

Na Golgoti duša sva se topi moja u Kristovoj zjeni, a od Križa sjena štiti me i brani od svih napadaja biesne hidre, koja u sadašnje doba od nas traži, da se odreknemo raja i blaženstva Božjeg, da ljudskoga môba postanemo roblje.« Na to meni žena:

»Živi kruh ti miesim, pečem, njega jedji s našom djecom; u njem ti se blista zjena Isukrsta Boga. K'o i tvoji predji uži-

vaj ga jutrom kada pukne zora; uživaj u podne kada zvono zvoni; uživaj po noći kada spava gora. Uživaju njega sada milioni po čitavoj zemlji, a svanut će dani, u kojim će stalno čovječanstvo cielo uživati njega. Kruh je odabrani, u njemu se blista Isusovo Tielo. Krstjanski nam nauk Kristove su rieči. Rieč Kristova put nam preko zemskog groba do božanskog slavlja. Rieč Kristova lieči od svih ljudskih strasti i cara i roba.«

Rieč mi moje žene srdce razveseli, živi kruh s njom jedem i bogcim ga dielim; od njega se ustna nikad mi ne dieli, a jeduć ga mojoj okolini velim: »Živi krušac, Kristov nauk, sa mnom jedji i pružaj ga svakom bezbožniku jesti; jedji ga na tašte k'o i tvoji predji, utjehu ćeš naći u presvetoj Cesti.«

CRNA OBRAZINA.

Kada sa mnom zboriš, kada razgovaraš o zdravlju, o sreći, o mog roda biedi; prodirem ti u grud, na me se obaraš u svom duhu kivno, jer ti on ne vriedi. S obrazinom kriješ jabuke i čelo, zube, oči, uši, nozdrve i zjene; umišljaš se da si nepresušno vrelo bistre hladne vode i da ti ćeš mene preko vode prevesti za slobodom žedna.

Iš, koprivo suha, iz mojega tora, ne treba mi tvoje vode ustna medna; hrvatskome rodu i bez tebe zora sinuti će rujna. Sa Golgotske stiene, sa Drva od Križa, sa Petrova stanca Hrvatima sjajne blistaju se zjene, s tog Hrvati tvoga ne plaše se lanca.

Kada sa mnom zboriš, kada razgovaraš, otvoreno zbori, ljubav mi ne hini; ne ću da me kao i do sada varaš, obrazinu crnu sa svog lihca skini. Ja maskara nisam, nit maskare trpim u sred krnevala, ne služim se s lažim; kad košulju svoju hrvatsku ja krpim, iglicu i konac od tebe ne tražim. Obrazinu skini, na čelo navuci Kristov ubrus bieli; na njem želim tvoga sliku vidit čela gdje blista u muci na Drvu od Križa, Isusa mog Boga.

MAJKA SVETACA I MUZA.

Po hrvatskim lutam hridinam i stienam ja okolo Gvozda i okolo Knina; po vrh Stona i klanjam se sjenam stradalih Hrvata, a u crkvu Nina kada mi se misli umorene spuste, razmišljam o Praksi, hrvatskome banu, i sa duhom mojim prodirem kroz puste velebitske tmine na Krbavsko Polje.

S Udbine na nj letim, na njem svaku ranu sa mislima ljubim, al' mi nije bolje.

Ah, prošlosti slavna! Ah, prošlosti mila! Bjež' mi iz pred oči, mira mi ne ruši; kad ja na te mislim, padaju mi krila, a u svojoj cvilim hrvatskoj ja duši i nju pitam »Za što cviliš? Za što stenješ? Za što se na Podzvizd danas mi ne penješ?«

Tužnim glasom fratar meni odgovara: »Hrvatska je majka svetaca i muza, Hrvatska je djelo ljubavi i žara; Hrvatska je ali vrelo gorkih suza. Ne misli na prošlost njezinu već radi, da ti umna ruka temelje izgradi iz granita stanca na topragu starom; — — — — — na kojim ćeš Krista sa svim ljubit žarom; na kojim ćeš narod hrvatski uzvisit.«

To mi rekne fratar i prestane zborit. U njegovo svako zadubih se slovo i odlučih s rodom novo djelo stvorit, proslavit će koje Hrvatsku na novo.

U Hrvatskoj svetci opet će se radjat, u Hrvatskoj opet pjevati će muze; u Hrvatskoj braća prestat će se svadjat, u Hrvatskoj ne će gorke lit se suze. U Hrvatskoj mojoj Kristovi citeri plivat će u cvieću, u plamenu gorit; — — — — — — — u Hrvatskoj pjesma moja će se orit. Tad nastavi fratar, što ga grlo nosi, a crkva se strese na njegove glase: »Hrvatski Te narod, moj Gospode, prosi, doživiti sretne udieli mu čase. Gospodine Bože, hvala Ti i slava! Hrvatska je vrutak Tvojih sjajnih suza; Hrvatska je sviestna — — — —, Hrvatska je majka svetaca i muza.«

HRVATSKA — — —.

»Savrjemeni čovjek želio bih biti, s tog pod moju lupu sve postavljam teze, mudre i nemudre; ne da mi se piti iz ćuture tudje iza svake meze.

Samostalno mislim, radim i razpravljam, nikoga ne sliedim, u kog glava puna pamravi je; nikom ne nazdravljam, tko na grudim nosi zlamen zlatnog runa, ja se samo klanjam Razapetom Kristu. Savrjemeni čovjek On je i dan danas najveći medj ljudim; u Njem vidim čistu ljubav, milost, pravdu, žrtvu, hranu za nas.

On, Krist, vladar, Stvorac svemira i ljudi, savrjemeno svako pitanje razpravlja; savrjemeni čovjek Krist je, koji sudi na temelju pravde, s pravdom sve ozdravlja.«

Tako fratar rekne, ja vjerujem u to, uzkolebat ne ću u mom vjerovanju; tko inčije misli, on se vara kruto, nesavrjemen on je, plitak je u znanju.

Opet fratar rekne, gledajuć na Krista na Drvu od Križa, a puk napne uši; kroz glavu mi misli tad projuri trista, slušajući fratra pjevah s njim u duši. »Kriste, da savrjemen budem medju ljudim u Hrvatskoj svetoj milost mi udieli; nikome ne želim krivo ja da sudim, svakoga Hrvata duh mi spasit želi od nevera ljutih i svih uragana, te privest ga zdrava u rajske Ti dvore. Kriste, iz presvetih Tvojih svih pet rana, nek nam milost kîpi; podigni nas gore do priestolja Svoga; svetim nas učini u kraljevstvu Tvome. Ti se smiluj nama Hrvatima, Kriste, i nas sve posini; nastoj da nas ljudska mimoidje drama.«

Tako viek se molim, kad pod moju lupu savrjemenih ljudi ja postavljam teze; sve nemudre bacam u miševu rupu, a sa Kristom tražim neslomljive veze, i kad s Njim se spojim, mislim samostalno, Njegovoga uma misli ja upijam; u mom hodu napried koracajuć stalno, kao puna bačva nikada ne rijam; ne vozam se poput hercegovih peta, ne ševrljam kao da sam gradski lule; preda mnom se sjaje Kroacija sveta i ja u njoj gradim razorene kule na slavu i na čast Isusa mog Boga.

Gradeći ih, pjevam: U mojemu radu skoknite Hrvati, žrtvujte od svoga barem zeru duha; živimo u skladu medjusobnom, on je uvjet savrjemeni. Bez duhovnog sklada, bez ljubavi braiske, ma kakav je bio, vjerujte vi meni, — — — — — — —.

— — — — — — — — — —
— — — — — — — — — —
— — — — — — — — — —
— — — — — —.

Promatrajuć Krista, Spasa razapeta, opet fratar začne skrušeno se molit: »Stvoritelju zemlje i čitavog svieta, Svoju krvcu koj' si znao za nas prolit, molim Ti se danas, u Hrvatskoj stvori savrjemene ljude, nadahni im muze; neka im se pjesma medj Hrvatim ori, — — — — — — —
— — — — — — — — — —
— — — — — — — — — —
bolnih Ti rana, — — — —.

Kriste, glas usliši Tvoga poklonika, Kroaciju Tvoja nek probudi slava; u Hrvatskoj Tvoja nek se blista slika, u Hrvatskoj budi svih Hrvata glava. Hrvatska je zemlja, zemlja odabrana, to ja znadem, Kriste, u njoj raste trava, natopljena kišom iz bolnih Ti rana, — — — — — —.

Kroaciju divnu stvorio nam Ti si za hrvatski narod, da Te u njoj slavi; Kriste, svaki Hrvat slavi Te na Misi, savrjemeni vodja Hrvata si pravi.«

Kad dovrši fratar, srdce mi u grudim razplamsa se žarom ljubavi i mira; medju savrjemenim mjesto tražih ljudim, a od svakog bježah ljudskih strasti hira.

ČUVAR KROACIJE.

Čini mi se, da sam površina morska, svaki trzaj vjetra moja duša ćuti; nemirna je, kao da je dama dvorska, kad promjenu tlaka u aeru sluti. Kao igla na busoli uviek titra i čim moja ladja s pravog puta skrene, a prelom joj prieti, moja duša hitra ne miruje tada, vodi me do zjene Kristove na Križu, da mi ladju spasi, i ja tada čitam Isusovo štenje. S njime duša vatre oko mene gasi, s toga duh mi ne zna za brezobraženje; a što, kada južni vjetar zaulari 'svu pučinu morsku, mudro se uvijam k'o vrba nad vodom, to su moje stvari. Glavno mi je glavu prigaziti zmijam podzemnim, što traže da mi ladju smlate.

Na taj način mudro Isusovo štenje u mom duhu odpor velebni razvija; pobija mi lienost, odbija inate, a u meni stalno utvrdjuje mnienje, da moj narod ne će ljuta svladat zmija.

Sve podmukle Hrvat nadvladat će strasti, sve lukave Hrvat preskočit će lije; u gvoždjica juga Hrvat ne će pasti, potoniti ne će ladja Kroacije, na kojoj ja plovim u spasenja luku preko uzburkanog mora, preko tmina; preko morskih hridi, držeć se za ruku moga kapetana, Gospodova Sina.

Kao što Krist nije za brezobraženje u životu znao, tako ne znam ni ja; u svom duhu tvrd sam k'o granitno stienje, s njime Isus vlada, uza Nj Kroacija; i dok oni dvoje s mojim duhom budu vladat mi u grudim, sa mnom gospodarit; uzalud će biti svakom ljudskom trudu, da mi duh se slomi. Duh mi zaularit Poseidon ne će s neverama moći. Krist, moj parac, kada Poseidon duva nad Hrvatskom milom, ne zatvara oči, već hrvatski narod i Hrvatsku čuva. S Kroacijom sjajne Isusove zjene od pošasti kužne čuvaju i mene.

POVUČENO ŽIVIM.

Povučeno živim. Ima deset ljeta u samoći svoje ja sprovadjam dane; kada i tad letim od cvieta do cvieta, sokove im sišem, moga duha hrane. Kip granitni klešem mojoj u samoći, na grob njega Starog postaviti želim; jer on jedin bješe, kome nikad proći medj Hrvatim ne će spomen. S njime dielim hrvatskoga roda nevolje i jade, s njime letim preko svih hrvatskih gora; — — — — — — njime jedrim preko hrvatskoga mora do rodjenog Stona i do Dubrovnika, i pozdravljam roda hrvatskoga žene, u grudima kojih lik Starog se sjaje, i blista k'o svietlo Gospodove zjene.

Povučeno Živim, — — — — — — — — — — — — — — — — — — —. Na sve mirno šutim al' u meni kuha i krv vruća vrije; s njome šale nije. Kad uzključa ali, prot hiljade buha ustat ću i zborit diljem Kroacije. Na grudim ću Starog medj gradjane nosit, s njegovom ću kosom prodirat kroz sela; u Hrvatskoj trave zle ću sve pokosit, na to mi se duša davno je zaklela. A na mjestim, gdje sad divlja

trava raste po Hrvatskoj miloj prenieti ću graste mog hrvatskog cvieća; posijao koje odavna je Stari u lončiće moje.

Moji stari lonci u vrhe su puni hrvatskoga bilja, hrvatskoga cvieća; nikom ne dopuštam, da mi cvieće rûni. Hrvatsko me cvieće svih Hrvata sjeća i ja k njima letim; i ja s njima pjevam; i ja radim s njima, i ja s njima snievam i ja s njima dnevno — — sanjam, i s njima se Kristu na Golgoti klanjam.

Povučeno živim, al' kad pukne zora — — —, klicat ću u glase: Slava Tebi, Zviezdo, svih Hrvata, Mora! Slava Tebi Kriste, svih Hrvata Spase!

JATO IGALA.

Čajno je na nebu, vrh polja na slanu čadj je pao, a kroz maglu sunce malo prodire na zemlju. K'o na Mrtvom Danu ljudi su u čami; jedva kome stalo za Križ je na zemlji, kao ćamak da je na djetinjoj glavi, na mehkoj mu kosi.

Taj sviet motrim, samog sebe pitam: Šta je uzrok tome? Zar čadj, koji tamu nosi zasliepljuje oči, da se Božje stvari iz daljega, sjane, razabrat ne mogu?

Sebi odgovaram: Kristovi oltari obaviti dimom tamjana i mire preda mnom se sjaju. Na njima mom Bogu klanjam se, a na moga srdca hire kriva oka gledam; čapkom ih od ptice jejine ja čupam; u čâm lahki skačem. U njem na čâm tanki ja bez čamalice penjem se sa duhom i pred Kristom plačem, ter kroz čadje žudim progurati jedro, moga sitnog čâma, da do sunca doprem; da ugledam nebo veselo i vedro, da se svakoj strasti moga srdca odprem.

Sjedeć na vrh čâma mog drvenog čâma, Boga Višnjeg slavim, da mi igla nije kao u krojača tanka. U sred hrama sa mislima letim preko Kroacije. U njoj igle skupljam svih mogućih vrsta, da uvražim konac u njih s pomnjom tražim; kroz ušivce igle mog ne gledam Krsta, već kroz fokus sunca; sebe da ublažim, moje igle brojim. Biljorka mi sieva, bočka me ne bode, obuška se smije; prošivaljka blista, trepčanica pjeva, kolo-

čara sjaje, pletića me grije; samaruša tješi, šivatica bodri, obušica kroti, a šivatka hrani; s njima pletem barjak crven-bielimodri i Kristovoj klanjam s njim' se grudnoj rani.

Sa iglama mojim prodirem kroz čadje, ne gledam na tamu, ne marim za tminu; s tankog čâma letim moje sitne ladje i klanjam se Kristu Gospodovu Sinu.

Kad kroz fokus sunca s iglam duh mi prodje, čini mi se da sam prošao kroz zlato ženo u vatri sa iglama mojim; zadubim se duhom u igala jato. Sve su gole, al' se sjaju, a mog Vodje primaju me ruke i ja namah pojim i Gospoda slavim, da me igla nije nit jedna probola, pak se tri put krstim, i, gledajuć polja divne Kroacije, Isusu se molim, da mi moć udieli i pod starost konac tanki da uvrstim u iglino uho; s njime sve da šijem Hrvatima ruho, svetčano i dnevno; s njima svetu krvcu Kristovu da pijem, s njima da Ga slavim u oltaru revno.

I ja još se molim Isusu, mom Bogu: Ne dozvoli, Kriste, Ti hrvatskoj duši, da se um pomuti; udieli joj slogu, pute joj pokaži do blaženstva Tvoga; a iglama golim, sjajnim jata moga, ne daj da se koja ikad obcuši.

MOZAK HRVATSKE GLAVE.

»Mi Hrvati nakon pokrštenja svoga priznadosmo Papu, Namjestnikom Krista, na ovome svietu; sliedimo ga čista duha, svietla lihca. On je duha moga ideal i uzor. U Papi Hrvati svog imadu parca, svoga zaštitnika, svog duhovnog vodju. Crkva im je mati, a Papa im otac. Obojica dika hrvatskog su roda od Mure do Drine, od Spiča do Soče. Zenica je naša i tko proti svetom Otcu Papi zine, da ga huli, grdi kao njeki paša, prijatelj on roda hrvatskoga nije; dobra nam ne želi, mrzi nas k'o hiena, izguliti traži srdce Kroacije iz Kristovih sjajnih Hrvatima zjena.«

Popostane fratar. Ja ga mirno gledah u vedrinu čela, natopljena znojom; misli mu u glavi sve po redu redah, i u duši s njim se za čas slagah mojom. I nastavi fratar, sred u crkvi muka, prodirati u grud svog miloga puka: »Tko mi priča,

da me ljubi, da me voli, a mrzi mi Papu u mom Vatikanu, onom odgovaram: Mene duh moj goli, prepun žara; nosi po noći i danu do Petrove Stiene, na kojoj sad sjedi sveti Otac Papa, Namjestnik mog Krista. Utičem se Papi uviek ja u biedi i veselju; s njime u samoći zborim čista srdca, vedra čela, a duša mi smjela, dok u duhu s Papom svojim razgovaram, na Golgotu leti okolo Propela, i na sve se one zlokuge obara, kojih jezik grdi svih Hrvata parca, u mom Vatikanu. Nitko nema prava, da u moga svetog Otca Papu dira sa jezikom blatnim. Nit sitnoga tarca ja trpiti ne ću, ne bude li mira u tom pravcu dat mi. Papa moj je glava hrvatskoga roda Božjoj po milosti; s tog, vi svi bezbožci, što dižete ruku proti Otcu Papi, čujte: Već je dosti da medj nam Hrvatim podižete huku. Stid vas bilo. Crnog djavla ja u vama odkrivam i vidim. Iz mojega hrama letite na polje, u njem Papa vlada, Namjestnik mog Krista, štitnik naših vrata. Zapamtite ovo: Hrvata je nada sveti Otac Papa; svietlo je Hrvata, katoličke vjere, jedine i prave; Papa, to je mozak svake naše glave.«

Fratar ušši. Puk zaori: »Neka živi sveti Otac Papa po sve vike vika; hrvatskog je roda parac, sokol sivi, hrvatskog je roda uzor, čast i dika«.

Ovaj uzklik malog hrvatskoga puka zanese mi dušu, razplamsa mi grudi; ja u crkvi gledah, gdje Papina ruka blagosliva narod na hrvatskoj grudi.

TUDJI KRUH.

»Silovita sila danas zemljom vlada, ne priznaje Krista, ruši Mu oltare; — — — — — —, s tudjim uljem svoje natrpava žare, tambači se, širi, nered svugdje stvara; u mutnome lovi, pravda joj je knuta, na poštenje, sipnju sijuć, se obara; kruh ljudima krati, kao febra žuta katoličke naše ustanove kosi; na oltare djavla, Kristove, postavlja, na onoga, tko je za samilost prosi, k'o na mrtvo tielo mahom zaboravlja.

Nju promatram i njoj od srdca se smijem. Silovita jeste, al' je mjehovita, mimo nju ja kročim, krv Kristovu pijem i od-

bijam silu od mojega žita. Uspjevam u tome mome vjerskom radu, silovitoj sili i konac će doći; — — — — — — —, Isusove spasit Hrvate će oči.

Svakidašnji kruh mi sila otet ne će, izgulit iz grudi Krista ne će moći; — — — — — —, silovita sila za vazda će proći.

Što je kruha, u meni je, pljesniv nije, sladak mi je, svjež je, moja dnevna hrana; moj kruh sladki, kruh je moje Kroacije, u peći je pečen Isusovih rana. Tudjeg kruha ja ne trebam do li moga, tudji kruh je gorak, njega ne ću jesti; za pekara imam Isukrsta Boga, moj kruh jeste krušac Isusove Česti.«

Tako fratar, a preda mnom bljesak bljesne, sjao sam u sjaju ja se, a noć gluha, na tankome laktu moje ruke desne glas ugodni slušah Davidova duha: Veseli se nebo, a ti zemljo pjevaj, uzburkaj se more, zaorite gore, nad brdima golim ti, oblače, sievaj, sa mnom se veseli ti prolazni stvore. Gospod je na putu pravedno će sudit, svim narodim zemlje, mrtvima i živim, jaoh onom Krista tko uzbude kudit i tko se na zemlji klanja lažim krivim.

RAČVAST KOLAC.

Odljudi se dižu, svoju gule bradu, a o jadu rade; sažimjem ramenim; ovom novom ja se ne veselim jadu, al' pred Kristom — Bogom ja učinih jemin, da siraka nikad ucviliti ne ću.

Okapina crna nisam ja sa siena, al' tražiti ne ću nikada ja sreću medj odljudim silnim; meni Božja zjena sjaje se i blista; račvast kolac ne će izmedj mene nikad i mog Vatikana neslogu izazvat; za jarčevo pleće odreći se ne ću Isusovih rana.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —.

Dok se moljah Kristu u mojemu hramu, razsjaje se gora, s njome i planina; sievak bljesne naglo, proizvede dramu, al' nam Otca Papu ne pokrije tmina. On se sjaje dalje na Tvojemu stancu, on se blista dalje kao Tvoja leća; s Tvojom moći svakom on prkosi klancu, sveti Otac Papa Hrvata je sreća.

TRI HRVATSKA POZDRAVA.

Zora puca, zvono zvoni, sladki sanak izčezava; ja se dižem iz mog odra i žurim se, Kriste, na svoj stari banak, na kome se vije crven-bieła-modra zastava na Tvom Križu, punom sjaja nebeskoga Tvoga. Kad kleknem preda Te, sjaj Tvog lihca mene do Tvog nosi raja, i ja u mom lietu pozivljem Hrvate: Složite se sa mnom u slavljenju Krista; svoga srdca silom razklopite vrata i kličite sa mnom na šte srdca čista: Zdravo Kriste! Zdravo Kralju svih Hrvata.

Podne bije, zvono zvoni, rad odklanjam, u svoj hram se žurim. Na putu do hrama na sviet zaboravljam, o slavi ne sanjam, iz pod mojih peta Mliečna šušti Slama. Kada u hram udjem, razmišljam o Kristu i o samom sebi. Krist mi je Punina, a ja lahk sam iz pod kape. U mom kistu Mjesec sjaje bliedi. Gledam sa visina. Čas je prazan, a čas pun je. K'o vreteno prazno moj kist vrči; jedva pasmo hvata, al' ja ipak kličem glasno, uzvišeno: Zdravo Kriste! Zdravo Kralju svih Hrvata.

Suton pada, zvono zvoni, perem ruke, na počinak idem; pod plahtu se sterem, dušu čistim svoju, ne mislim na muke umorenog tiela. Po zdrakam se verem zalazećeg sunca preko razsjelina u Hrvatskoj zemlji do Priestolja sjajna, po vrh neba, zviezda, da pozdravim Sina Gospodova. Kada stupim ja pred rajna, ružam obavijen, Božjeg dvora vrata, za zapahu ne znam žaba gubavica, iz sveg glasa kličem vedra čela, lihca: Zdravo Kriste! Zdravo Kralju svih Hrvata!«

PRED ĆIVOTOM.

Jasno vidim život. Izgleda mi kao na vrh briega selo, suncem obasjato, i razmišljam sada: Koliko sam pao u životu puta medju ptica jato sa šarenim perjem? Sad uvidjam jasno,

kad god ja sam zapao medj jato ptica sa šarenim perjem, na sve gledah krasno po livadam cvieće, ali cvieća klica bila mi je tajna, nisam sviestan bio. Sve što gledah, gledah preko tudjeg oka, al' od kada sam svojom rukom gniezdo svio i u meni duh se razvio s visoka, čitav život motrim, prodirem do klica moga bujnog cvieća; prodirem u žile njegove i bježim od šarenih ptica.

S njima se ne druže mog Parnasa vîle, osjećam se sada slobodne ja volje; sâm sam svoj gospodar; sâm nad sobom bdijem, svojim rukam svoje obradjujem polje, pred Isusom Kristom sebar se ne krijem.

Od kada sam svoje otvorio oči, od kad mi se duh je razvio u glavi; od kada mi noga pravim putem kroči, Kristovoj se divim na Golgoti slavi. Od kad zlo od dobra duh mi lučit znade, glas saviesti od kad razumijem svoje; od kad moje misli hram velebni grade, iz sve duše, Kriste, ljubim rane Tvoje.

Od kad jasno shvaćam, da l' me saviest hvali ili kori sebra, uvidjam da život zabava mi nije. Kad se na me svali saviest, letim u grad Dubrovnik pred ćivot Tvoj, Isuse, iz njeg Tvoju vadim plenu. U nju se zavijam, u njoj tražim zdravlja, živa mi je čežnja; moju bolnu zjenu za hip jedan sami ona mi ozdravlja.

Ozdravljene duše na sve moje sâne iz mladjanih dana, prepunih veselja, al' i tužnih uspomena, ja pod dane stare zaboravljam, jer moja je želja goruća i živa, mog života konac da završi dobro. S darovima Tvojim, Kriste, neizmjernim moj napuni lonac. Molitvama, Kriste, udovolji mojim.

HRVATSKO VJEROVANJE.

Moj hrvatski kredo sastavljen od diela dvostrukog je, tačno, od ovako glasi: Vjerujem u Boga jedinoga ciela, Gospodovo bivstvo moje žiće krasi; Svemogućeg Otca, neba Stvoritelja i zemlje nam. U Isusa moga, jedinog Mu Sina, s kim se moja želja svaka živa spaja. Od Njega, mog Boga, ne žudim se dielit. Po svetome Duhu, koj' je bio začet od Marije Djeve, porodjen bez grieha; Njega u mom ruhu po kraj srdca nosim uz bok strane lieve. Pod Poncijem mučen i Pilatom propet, umr'o i pokopan bio, a dan treći uzkrsnu od mrtvih, k Njemu ja se popet na Križ želim, sjat se u Njegovoj zjeni.

Vjerujem, da Isus nakon Uzkrsnuća uzadje na nebo, gdje ob desnu sjedi svemogućeg Otca-Boga. Pun ganuća utičem se Njemu ja u mojoj biedi. Vjerujem, da opet na zemlju će doći, mrtvim da i živim na Dan Sudnji sudi. Njega moje žele poljubiti oči, pune su Ga moje razgaljene grudi; vjerujem u Svetog Duha, Crkvu svetu katoličku, općenje sa svima svetim, odpuštenje grieha, puti, Uzkrsnuće, život vječni, muku i smrt Spasitelja; jedinstvo i Trojstvo božje, njih je želja upoznati moja, s njima kivcim kletim oprieti se, s obje dvije moje pluće. Sveto Trojstvo Vodj mi je u lietu.

To je prvi dio moga vjerovanja i čitavog sretnog katoličkog roda; srž je moje duše, koja uviek sanja o Empiru vječnom, u kome sloboda Gospodova grije sve narode svieta. Kad o Kristu mislim, ne hvata me sjeta, a drugi je dio moga vjerovanja, kojeg izpoviedam na sva usta javno: Hrvatskome rodu glava mi se klanja, hrvatskoga roda uznosi me slava; — — — — — — — —.

Hrvatskoga debla ja sam čvrsta hvoja, hrvatske ja ljubim gradove i sela. Kad sam medj Hrvatim cielo vino pijem, pred tudjincim živu istinu ja zborim; tko me krivo gleda, pred njim se ne krijem, — — — — — —.
— — — — — — — — — — — — — — — — — —.

Hrvatsko je moje vjerovanje kita, savile su koju Isusove zjene, i na ovoj zemlji nema one ruke, izguliti kojoj uspjeti će ovu iz mog srdca kitu. Težke — sûke sve će ona skršit; na mom rodnom krovu hrvatski će barjak viti se do neba, lepršat će desno vihorit će lievo; a po mojoj smrti sa moga će greba Hrvatima pričat, što sam duhom pjev'o u mladosti, u starosti slaveć Boga, slaveć Isukrsta, slaveć Svetog Duha; slaveć Sveto Trojstvo, vodstvo duha moga.

Vjerovanje moje nije sitna muha, koju zimska skrši ili skrije tmina; vjerovanje moje to je živa vjera katolička, Krista, — Gospodova Sina, koja svaki zloduh iz Hrvatske tjera.

Hrvatsko je moje vjerovanje vrjelo svih poleta mojih i svih mojih nada; hrvatsko me vodi vjerovanje smjelo do Kristova dvora kroz hrvatsko selo; kroz hrvatske kule, kroz hrvatske grudi, kroz hrvatsku zemlju, kroz hrvatske sjajne gradove i divne. Hrvatsko me bûdi moje vjerovanje, i ja sanjam bajne sâne prije zore zvjezdane i rane; dnevno vidim Boga na Razpelu Krista, dnevno Mu se klanjam, dnevno svoje mahne pred Propelom čistim; dnevno srdca čista u sve kličem glase: Kriste, za svog brata uzmi mene starog hrvatskoga sebra; uzmi mene gola bez zlata i srebra, — — — — —.

Dnevno ja se molim: Usliši me, Kriste nadahni Hrvate, neka svi poprime vjerovanje moje; neka duše čiste čitaju mog duha vapaje i rime; nek od sebe mržnju svi odbace kletu, nek se s mojim čvrstim vjerovanjem slože; nek se sa mnom kore za vjeru Ti svetu, s njome — — — — —, za Hrvatsku svetu, za Te Krista-Boga. Lelek Tvoga sebra, usliši moj, Bože.

NEPREGLEDNA BAŠTINA.

Život mi je blago veliko i zlatno, moja djeca zlatne slivene su krune; za jezero duša ne znade mi blatno, vatra se na mome žarištu ne dune. Zdrava krvca u svim žilama mi vrije, moje zdravlje život dug mi obećava; s ovim Božjim darom uzporede nije, rad zemaljskih jada ne boli me glava.

Ali osim ovog tjelesnoga blaga ja i drugo imam, a to mi je draže; to je moja duša, mog razuma snaga, u tom moje znanje s istinom se slaže. Ovo znanje stekoh naukom i trudom, mog razuma znadjah izkoristit snagu i ako se često hranio sam s dudom. Gospod mi je rosu izlievao blagu na tjeme i glavu, s njome svoja dobra.

Blago to ne krijem, a pomnjivo pazim, da mi nezahrdja, a kad koja kobra na me splazi jezik, s petama nju zgazim.

Preko Krista majka odgoj mi je dala katolički i s njim čuvstva plemenita; iz njezinih oči jakost mi se sjala, iz njezinih usta hranila me pita pečena od zobi; tvrde su mi kosti.

Duh mi jak je, noge čvrste, pluće čile, ja sam bogat, ja sam sretan, od milosti Božje darove sam dobio sve mile; baština je ovo nepregledna moja; usrećila mene odavna je ona. Kriste, na me pogled svrni, neka tvoja moje blago čuva rana sa Siona.

Ne dozvoli, Kriste, da baštinu ovu ja raztepem ikad, ali nju podieli izmedju Hrvata; smiluj mi se slovu, zadovoljstvo svakom Hrvatu udieli; krjepost mu usadi u odporne grudi, s vrlinama Tvojim dušu mu obdari; izbavi od ljudi zločestne ga ćudi, Kriste, nek mi Tvoji ne potamne dari. Nepregledna oni baština su moja, nepregledna zlatna moja imovina; nebeska mi dûga, puna Tvojih boja, kazalište rajsko, slika Božjeg Sina.

NADGROBNA SLOVA.

S mojim duhom letim preko ja Solina, preko Biskupije, preko Dubrovnika; preko Zor-Bribira, preko razvalina u sred Nina, preko divnog Šibenika. Nad Bihačem kružim, a nad Klisom kukam, po vrh Splita plovim, iz nad Stona znojim se u duhu, lieka tražim svojim mukam; svud nadgrobna slova iz visina brojim i skupljam u muzej moga njih ja doma.

Čitam ih po redu, štijem sve ih skupa, iz njih meni bljeska bljesak Božjeg groma, u tom bljesku duh mi hrvatski se kupa.

Iz tih mrtvih slova čitam poviest moga hrvatskoga roda, hrvatskih kraljeva i hrvatskih bana, hrvatskih knezova; hrvatskih župana, hrvatskih dvorova. Čitajuć ih slavim Gospodina Boga, a u mome duhu poradja se želja, prodrieti što dublje rukom u dubine, da grobove tražim starih branitelja Kroacije svete, moje djedovine, Isusove crkve, hrama duha moga; Isusove vjere, moje duše hranu, Otca Pape, Namjestnika Krista-Boga.

Kriste, sva nadgrobna u Hrvatskoj slova, k'o i tvoga sebra molitvica ova, u Tvoju se svetu pretvaraju ranu; sva Te slave, hvale, veličaju sva Te, od propasti, Kriste, čuvaj sve Hrvate.

ČETIRI HRVATSKA REFLEKTORA.

U moderno doba kada električna struja iz domova naših tjera svieće lojanice, uljanice, katolička sveta vjera u mom duhu tri okreće motorina, i ja, prepun njene struje, četiri u duhu stvaram reflektora. Ja se s njima dičim, svi mi divno bruje; s njima se veseli moja Zviezda Mora.

Prvi moj reflektor što se sjajno sjaje, jedinstvo je Crkve Kristove na svietu; nedjeljiv je, dnevno snagu meni daje, da se mogu divit svakom Božjem cvietu.

Drugi moj reflektor, što se sjajno blista, i napunja svieće mog hrvatskog dvora; Apostolska Crkva Isusa je Krista, što se širi diljem svih hrvatskih gora.

Treći moj reflektor, koji glasno zvrči i pozivlje duše u hram Krista-Boga; Kristova je duša sveta, koja krči ravne staze svima do oltara Svoga.

Četvrti reflektor, koji kroz sve tmine prodire sa svietlom i zaprjeke ruši; vječnost Crkve Kristove je. Kad mi sine svjetlost mojih reflektora, ja u duši mojoj ćutim struju bezbrojnih ampera; gorim kao fokus sunca, kao zjena Gospodova. Meni katolička vjera put postaje čvrsti izmedj gorskih stiena, što me spaja s Bogom; sigurna mi veza izmedj Boga i mog duha; moje jedro sašiveno čvrsto od bieloga beza, koje hod mi nosi u Kristovo njedro.

U Kristovom njedru toplina me grije Isusove struje, mojih reflektora; moje srdce žije. U Kristovom njedru, pozdravlja me rujna. šarolika zora, i ja u tom času tvrdi zavjet stvaram: Kriste, u mom žiću katoličku vjeru mienjat ne ću. U njoj, o tom se ne varam, dojaditi ne će mome pisat peru; u njoj će se pero pozlatiti moje, u njoj će se svako moje slovo sjati; u njoj, katoličkoj vjeri, imam svoje utočište vječno, sa mnom svi Hrvati.

ŽELJA HRVATA.

Tebe, sveti Otče Papa, kivna oka bezbožnici zlobni motre sa svih strana, a ti njih promatraš nebu sa visoka, i žališ ih,

da su osušena grana, ali mi Hrvati, snaga Božje ruke, ne mislimo krivo o ljubavi tvojoj.

S tobom, sveti Otče, Isusove muke mi proživljujemo. Ja u duši mojoj, sveti Otče, ćutim da ja preko tebe dolazim do prvih svetih Apostola. Kada na njih mislim, srdce mi ne zebe i ne znam da živim na toj zemlji bola.

Preko Apostola dolazim do Krista, preko moga Krista dopirem do Boga; u mom srdcu cvieće kada se razlista, ja u cvieću slavim višnjeg Stvorca moga.

Bože, Kriste, Duše Sveti, Trojstvo Sveto, postavite ljestve od suhoga zlata; nek se penjem k nebu, nek od sebe kleto ja odbacim jato dušmana Hrvata, a od Svetog Otca Pape, Nasljednika tvoga, sve odstrani striele. On je naša glava, Hrvata je dika, s njim umrieti za Te svi Hrvati žele.

VONJ MOLITVE.

Kako? Za što? Ne znam odgovora dati. Medj bezbožne zadjoh duše u tom gradu, zborjahu medj sobom o malenoj plati, o tuzi i biedi, nevolji i jadu.

Njih ja slušah mirno, tiho iz daleka, na lihcu im bies se blistao od zvieri; proklinjahu sebe do zadnjega vieka i zborjahu glasno proti svetoj vjeri katoličke Crkve, proti Kristu-Bogu, proti svetom Petru, proti Namjestniku Kristovom na zemlji; klanjahu se rogu Belzebuba crnog, ljubljahu mu sliku.

Ovaj prizor strašni moju dušu strese, ne mogoh premučat moje duše boli, i kad bezbožnici napadahu kese okrutnih lihvara, i ja kliknuh: Doli radničkoga soja pijavice ljute.

Moj krik glasni, smjeli u mozak im prodre, potrese ih, svlada; u borbi prot knute zacieli im rane, krvave i modre. Tad se ja povukoh, ali ne iz straha, već da s Kristom mojim za čas razgovaram, i moljah se Njemu, moljah se bez daha: Kriste, paljbu proti lihvaru otvori, proti bezbožnicim, proti crnom djavlu, i molim se Tebi kao prvom Parcu radnih snaga, ne dozvoli, da o čavlu radnik visi kese kesedjijske. Tarcu, meni sebru, meni plievi, meni žbuci, Isuse, udieli, da radničkoj tuzi u pomoći budem, budi mi pri ruci, moj Isuse mili; duh nadah-

ni muzi mojoj, neka ona razvijenih krila radnikovu dušu zgrabi i s njom leti u visine Tvoje, do Tvojega bìla, i Tebi se, Kriste, Bogu svom povrati.

Dok se tako moljah svemogućem Kristu, izmedj izgubljenih duša u tom gradu ja doživih čudo. Vidih jednu listu radničku i čitah: Našem nema jadu lieka. Mi radnici trostruko smo roblje, bez posla i hrane skapavamo; prieti smrt nam od glada i jada; za nas groblje kopa se bez Križa, kruh je naš od snieti. A ja na to: Kruh naš od zdravog je žita, pomješana s raži; Bog se za nas misli; u Kristovom hramu Čest je za nas skrita, ne zdvajajte, jer su i nas jadi stisli.

Vonj molitve moje radnike sve smete, u zaborav bace patnje tiela svoga; poletiše sa mnom medj andjela čete i slavljahu sa mnom Gospodina Boga.

PUCAJ MI U GRUDI.

Bez odmazde ja priznajem, da sam kolo zadnje u pokretu hrvatskog mog puka; ali kad ja velim: Sic jubeo, sic volo, tad od niednog duh mi ne plaši se sûka.

Meni Krist je vodja; Krist mi kralj je roda hrvatskoga; meni Krist je kamen stanac; moga duha Krist je snaga i sloboda, meni Krist je spona, nevidljivi lanac do Božjega dvora. Ne hvalim se, ali kad bi kojem šizofrenu na um palo, zapovjedit meni, da mi duh se svali na Isusa Krista; moje bi mu žvalo odvratilo glasno: Kralj hrvatskog puka, Isus-Krist nek živi! Krivo mi ne sudi, al' ako me rad tog tvoja traži ruka sraziti sa zemljom, tada spravan budi. Uzmi pušku, napuni je, pucaj smjelo, gadjaj mi u grudi. Tvoje smrtno tane u grudim mi probit Kristovo će Tielo.

Iz šeste Mu krvca curiti će rane za griehe ti smrtne. Pucaj, žeži, pali, ne plašim se zrna ubojitog tvoga; moja duša slavi Isusa i hvali, tvoje tane srušit ne će moga Boga.

ŠTO HRVATIM TREBA!

Ne zborim s oltara, nit s pulpita, ali kada slušam rieči revnog svetćenika, ja se s njime slažem: Hrvatima fali još dan

danas mnogo dobrih radenika.

Sa svih strana vrve čete novinara, a medj njima tupa, zahrdjela pera; tambače se, smiju, jedan drugog vara, svirala na vrbi Kristova im vjera.

Riedki su medj njima, što u izpoviedi svoju saviest čiste, svoju dušu peru; u većine mozak ni dlaku ne vriedi od konjskoga repa, a po zapoviedi većina ih piše i napunja stupce — — —, radi deset škuda; za gnoj svoga mozga mastne traže kupce, ideal je njima Iskariot Juda.

Kad promatram ove naše novinare, stid me hvata i sram, ubija me tuga; s prezirom ih bacam medju strvinare, medj njima ne tražim novinarskog druga, i molim se Kristu: Kriste, se obori na bezsvjestne u Hrvatskoj novinare, u Hrvatskoj svetoj novinare stvori, koji svoje pero ne nude za pâre.

Mi Hrvati sad trebamo novinara, poštenih i dobrih, i vedroga čela, više nego svetćenika i fratara, i seoskih glupih djevojačkih prela.

Novinarsko zvanje, velebno je zvanje, al' u ruci dobre i čestite glave; — — — — — — —
— — — — — — — — —
— — — — — — — — —
— —. Od ovakvih podlih novinarskih lija, laživaca, vjetrogonja, poskok-zmija, oslobodi, Kriste, svetu nam Hrvatsku.

Al' da budem u mom pravedan ja sudu, istinu ću reći, što nam jošter treba više neg' li svetćenika. Moju grudu u Hrvatskoj, na koju nam djav'o vreba, čvrsto branit treba od svih bezbožnika, od svih odmetnika, od svih pijanica; od svih cjepidlaka, od svih izdajnika, od svih nametnika, od svih krilatica, od svih polemika sićušnih strančara.

Kriste, na hrvatsku svrni pogled grudu, pošalji joj borce hrvatskoga žâra; iz Hrvatske svakog izkorieni Judu. Politika nije za plašljive njorce, politika nije za ćorave bène; Hrvatskoj podieli starog kova borce, u borbi nek prate svud ih Tvoje zjene.

— — — — — — — — —
— — —; na njorce se, Kriste, hrvatske obori, a hrvatsku mladost u borce pretvori neslomljive, čvrste, vjerne Tvojoj vjeri. Kriste, kraj učini u Hrvatskoj Heri.«

VJEČNI SAN.

Progone me dusi, meni nepoznati. Za što? Ne znam. Mene nije briga znati rad šta na me silna podiže se kuka i motika, kao da sam gnjila grana osušenog stabla. Ova ali buka proti meni, mene tješi. Znam da rana Kristova na grudim mnogima je sveta, i ja, jer se njoj ja klanjam, stalno slutim, da je ona kriva, što se na me kleta sad podiže huka, ali moja duša ne plaši se nikog. Što ja u njoj ćutim, ne krijem — — —, — — — —, svak me neka mirno sluša.

Moja duša s Božjom sad se hrani mànom, a tielo mi s niednim ne druži se smradom. Ja pravici služim svevišnjega Boga, njoj se pokoravam, a ne ljudskim strastim; Bog je Stvorac roda hrvatskoga moga, Njega ljubim, štujem, sliedim, slušam, častim; kom' je ovo krivo, neka drži za se, što o Bogu mislim, to su posli moji.

Udieli mi, Kriste, doživiti čase, da se s Tobom združim. Mene bodre Tvoji pogledi na život, pogledi na râju, pogledi na vječnost, pogledi na slavu. Meni Tvoje leće blistaju i sjaju, Tvoja vječna mudrost moju grije glavu. Obavijen cviećem, ne mislim na one, koji me rad Krista mrze i progone, već i dalje Bogu-Kristu i Hrvatskoj pjevam, — — — — — — — —.

TUGA HRVATA.

Bezbožnici moga hrvatskog roda ustaju bez duše proti Kristu-Bogu; vlast Mu nieče, Njega mrze, ja se s toga proti njima dižem, borim se što mogu bolje proti njima, istinu im pojim.

Slušaju me, grde, psuju, da sam vele od Biskupa plaćen, da u spisim mojim odkrivaju sliku ponajzadnje fêle, a ja njima oblo: Krist moj Bog je; živi On u meni. Krist moj duh je, sa mnom vlada; Krist mi zapovieda da zabacim krivi svaki nauk; Kristu palim svieću, Kristu pjevam himne, Kristu slažem ode;

Kristu ja se nikad iznevjerit ne ću, a ti, mili, slavni moj hrvatski rode, sa mnom Krista slavi, sa mnom Krista prosi, oslobodi da te od krvničkih uza; sa mnom svoga Krista u grudima nosi, sa mnom Kristu pjevaj u dolini suza.

Kriste živi, Kriste vladaj, Kriste sudi, zapoviedaj, — — — — — — — Kriste; Kriste Kralju; Kriste na Hrvate gledaj, otvori nam grudi i u njih nas primi. Kriste, naše čiste duše do svog neba, do svog raja vodi; dozvoli nam živit Tvojoj u slobodi, smiluj nam se, Kriste; otvori nam vrata Svoga svetog srdca, primi nas na grudi; svrni oko na nas, milostiv nam budi.

Kriste, živi, vladaj; Kralj si svih Hrvata, a mi svi smo Tvoji poklonici, sluge; od današnje sve nas oslobodi tuge.

JAMSTVO.

»U sadašnje doba, bezglavosti doba, na Hrvate sa svih napada se strana; manji smo od zrna bobice il' boba, u državi ovoj mi smo i rak-rana, a mi smo Hrvati sinovi i djeca katoličke Crkve, apostolske svete.

Na zvoniku zvonce Kristovo nam kleca, strah od onih nij' nas, koji sad nam priete; s katoličkom Crkvom, s katoličkom vjerom mi smo srasli, mi smo jedno, mi smo spona izmedj Boga i države. S mojim perom to potvrdit mogu. Bogu sa Siona klanjamo se, Njem' služimo. On je zdraka ona silna, jaka, što nas obasjava; mi smo izmedj Boga i države kvaka, koja se ne plaši nit perzijskog lava.

U državi ovoj mi smo pioniri napredka i sreće svakog njenog sina; u dušama našim vječno svietlo piri, rušitelji mi smo u državi tmina.

Naša sveta vjera katolička sije nad nam svoje zdrake; apostolsko njeno zvanje o Kristovoj Crkvi nije šuplja fraza. Njoj se utičemo: Zjeno, Isusova spasi dušu svakom ćuku; izbij mu iz glave teorije gnjile.

Katolička Crkva hrvatskome puku jamstvo je u borbi za pravice mile. «

ČUDNI SKLAD.

U mom vrtu gojim cvieće, biljke sadim, u krletci žute gojim kanarine;u oboru perad, i ozbiljno radim da, da odgojim mladost moje domovine, al' u mojim grudim, koje brige teru, najpreče mi jeste uzgajati vjeru Isukrsta Boga. I nju ja uzgajam sa razumom mojim. Samog sebe spajam sa tajnama vjere. Čudni sklad ja dogme vrlo dobro shvaćam, s tog mi nije mrzko moje vjerovanje. Uvjeren sam, Bog me uviek štiti, kada mene rulje drzko napadaju, da sam bedak, jer bo slušam misnikove rieči, propoviedi svete; jer ustajem proti onim crnim dušam, koje moju vjeru bacaju pod pete.

Smieh me njihov ludi ne vriedja, ne žesti, od vjere mi sidro moga duha kuje; na oltaru klanjam Presvetoj se Česti, od sebe odbijam sve bezvjerske struje.

Moja biblioteka, ures moga stana, prepuna je mudrih i Kristovih knjiga; iz njih meni teče krv Kristovah rana i nju pijuć tvrda postajem ja siga na pučini morskoj, koja odoljeva buri i šiloku, biesnom uraganu.

Moja biblioteka sva u cvieću pjeva o Isusu Kristu, o Sudnjemu Danu; o Svetome Pismu i o Evandjelju, o Golgoti krvnoj i o Uzkrsnuću, i ja gojim u mom duhu živu želju, da će svaki Hrvat ukrasiti kuću s bibliotekom mojom, u kojoj ne fali na prvome mjestu katekizam mali.

Najintimniji mi prijatelj on jeste, u kojemu, kad se proti meni žeste bezbožnici radi moga vjerovanja, ja nalazim svietlo, život, put k Istini; vrelo moga čvrstog katoličkog znanja, i dižem se k Bogu-Kristu na visini, s koje sve promatram zalutale ljude, s koje duh mi zlobne podrugljivce gazi. Katekizam mali napadaju lude.

ŠTO PRIETI HRVATIMA!

Mlad, poletan, mršav, prepun ideala u sviet krenuh iz rodnoga Stona, u sviet nepoznati; gdje sam Kardinala vidio ja

prvog, slaveći u zvona katolička i mom pjevajući Bogu, da na putu dalekom i krivom moju desnu nisam prelomio nogu, hraneći se putem moga duha mlivom.

U dalekom svietu,u tudjinskom gradu, gdje me želja vukla za naukom, meni rugahu se djeve, motreći mi bradu, ali su se mojoj sve divile zjeni, i tako u borbi izmedj moje brade i zjene mi, zjena pobjednica osta; a kad te mi borbe prebilo je dosta, nadobudne djeve ja napustih mlade i stadoh pohadjat galerije slika, da u njima moje napasu se zjene umjetnosti ljudske. Ovdje gledah bika, ondje lik od zebre, tamo carske sjene; lastavice amo, krokodrile tamo, medju njima kvadre pune groždja, vina.

Od smieha se ja sam u dvoranam lam'o, ali kada stupih u sobi pred Sina Gospodova sliku, moje srdce plane; potrese se duša, duh se uznemiri, sa slike mi krvne Isusove rane prodrieše u grudi, plamen mi uzpiri. Ne mišljah na majku, glad morio nije kao druge dane u želudcu mene; molijah se Kristu, da mi On što prije u oči presadi svjetlost Svoje u zjene.

U zjenama mojim noseć Božju zjenu sa duhom se za hip prenesem ja svojim u Dubrovnik, u Ston da poljubim plenu Kristovu i spojim s prijateljim mojim.

— — — — — — — — — — — — — — — —.

PET MOJIH NOKATA.

Pet nokata mojih na desnoj mi ruci rastu prije neg' li na lievim mi prstim; razlog ne znam tome, u čudu se krstim, al' čudjenje mojoj ne pomaže muci.

Razloga ne tražim, za što moji prsti na desnoj mi ruci tako hitno rastu; znam jedino da su odporni i čvrsti, s njima znadem rezat panjeve i hrastu.

S pet nokata mojih svoje orem polje bez pluga i vola, bez ostana ljuta; s njima ga zalievam, viek je meni bolje, a kad polje cvjeta, kao komad pluta ja nad cviećem plivam, pe-

lud mu sabiram, nosim ga u crkvu mog štitnika Frane; uz orgulje u njoj moje spjeve sviram, s peludom pokrivam Isusove rane, ter Gospoda slavim, da mi pet nokata podario On je, mojih pet plugova, koji se uz Krista bore za Hrvata blaženstvo i pokoj. Moja tvrdnja ova izvire iz moje prahrvatske glave; u kojoj sve misli, u kojoj sve kretnje osudjuju ljute bezbožničke pretnje i uz Krista svoju Kroaciju slave.

NAJVEĆI KAPITAL.

»Što je to kapital, koji svietom vlada? Tko se s njime služi, kog' se s njime tlači; tko rad kapitala propada i strada, koga taj kapital ubija i kvači?

Kapital je zbirka sakupljene rude iz zemaljske kore u ruci splektara; s njim se tlači, mori siromašne ljude, s njim se nemir medju dobrim ljudim stvara; s njim se svietske lude podiže — — —, s njim se ljudsko tielo na klatište vodi; s njim se podlih ljudi podržuju strasti, s njim se guši izvor čovječkoj slobodi.

Za tim kapitalom, koji svietom vlada, ne gramzi mi duša, prot njemu se bori; pred teletom zlatnim duša mi ne pada, s miljunašim ljudskim preko volje zborim, a kapital stvaram najveći na svijetu, moć i znanje svoje sve svladati strasti.

Ovaj moj kapital ja u mome lietu ubrajam na zemlji medj najveće časti.«

ZABLUDE I GRIEŠKE.

»Ravnodušan nisam, kad promatram ljude, kojih slabi plamen gasi se na vjetru; jer ja čvrsto stojim na braniku grude Isusa mog Krista. U svetome Petru Isusove balsam ja imadem, vjere; koja mi se nikad ugasiti ne će. U njoj duh mi plahtu na krevetu stere, u njoj meni gore i po danu svieće; i taj duh me nùdi, da pokažem svietu zablude i grieške velikih i malih, — ja osokoljen Kristom u mom lietu, upirem sa prstom na hiljade pali na poljanam bojnim za lordovu bradu.

— — — — — — — — — — — — — — — — —.

PRAVO MOJE GLAVE.

»Mnogim jošter ljudim, koji sa mnom zbore, kada i tad vidim, nije po sve jasno, čigov ja sam čovjek. Na me dojam tvore, da su na svieť ovaj od već došli kasno, pak im reknem: Ja sam Božji čovjek. Oni slušajuć me, bliede ili se crvene, u svom duhu prama meni nisu skloni; znatiželjno dalje tad pitaju mene: A što još si? Na to njima odgovorim: U prvome redu sinovi mi svi smo svemogućeg Boga. Jasno vama zborim, a u drugom ravnopravni gradjani smo u državi ovoj. To je dogma moja. To je vrjelo svakog moga duhovnoga rada, to je vrutak moga duhovnoga roja; to lozinka moga duhovnoga sklada, i tko proti ovoj filozofskoj tezi mog se duha diže, da je obatali, dovikujem njemu: Kao mrtvac lezi u grobnicu, tebi Kristov nauk fali.

Zakopaj se u grob pod ploču duboko, nek te crni crvi glodju, za svieť ovaj nisi; i desno i lievo sliepo ti je oko, kad Božanstvo niečeš Kristovo na Misi svetoj na oltaru; ne priznaješ kada da si Božji čovjek. Kao gradjaninu kada ti dopuštaš, da mi glava strada, jer se klanja Kristu, Gospodovu Sinu. Ja sam čovjek, gradjanin sam, imam pravo da mi, što ja hoću, zdrava misli glava.«

! ! !

Moja kuća hram je Isukrsta Boga, ne zalaze u nju kojekakvi — —; u kući mi Križ je vrh oltara moga, u mom hramu dnevno razmišljam o uri moga žića zadnjoj, za nju se pripravljam.

Od zapada sunca do izlaza sunca — sam ja u mojoj zatvorenoj kući; na vrh ja se penjem njezinog vrhunca, na kom Kralj kraljeva, Isus svemogući, kraljuje nada mnom, s moji duhom vlada; Njemu tople molbe sebar ja upravljam.

Najsretniji u sred Šibenika grada ja sam čovjek, kada u mojemu stanu preko ciele noći gledam Serafine, Kerubine, Apostole kako ranu na mom tielu lieče, razbijajuć tmine ohola-

sti ljudske, ljudske potolasti, prievara i varka, i sa mojim glasom, i spjevima mojim dižu se — — — — —, te spajaju Spasom čitavoga svieta, združuju me s Njime, pribijaju na Križ, stvaraju mi rime, i od ljudske mene odbijaju ose.

Ja u mojoj kući, dok ulicam horde bezbožnika skviču, galame i Boga Isukrsta hule, penjem se na gorde vrhunce i sjajne, vječnog duha moga, i na njima pjevam što me grlo nosi.

Mene, kad pred Križem pjevam ja po noći, Isus Nazarenac na Golgotu nosi, gdje se duhom divim Njegovoj ja moći, — — — — — — — — — — — — — — —.

DVIJE SREĆE.

Dvije sreće poznam. Vrjemenita prva na zemlji je ovoj, malo me zanima; ona samo može usrećiti crva, koj po zemlji plazi. Ona kao plima morska diže se i pada, za njom teže glavurine šuplje, prazne salivene od srebra i zlata. Od njih moga bježe mozka misli, kao i od bludne žene.

Vrjemenita sreća, ogrlica to je zlatna, puna zlatnih briljanata; na suncu se blista, ima dûge bôje, ali kad je skineš sa svojega vrata i spremiš u tresor, u čitavom tielu živci ti se tresu, da ti njetko ne bi nju odnio krišom, tebi radost cielu pokvario, i još rugao se tebi.

Za takovom srećom ne čezne mi duša, ne ću da rad sjajnih briljanata strepim i kad spavam; ne ću da me djav'o kuša predobiti za se. U mom duhu hlepim ja za vječnom slavom u Kristovim dverim, u Kristovu carstvu, u Kristovom hramu; gdje ne ima traga ljudskog roda zvierim, gdje sa Kristom mogu zboriti na samu.

PLAČ I SMIEH.

U sebi uživam kao malo koji tu u gradu čovjek, a ja Janus nisam; tko je pošten, zdušan, mene se ne boji, a lupeži bježe od mene na Misam, kad se za njih molim. Pojava mi

ova djeluje na živce, i ja kao malo itko na jedno se oko bistro smijem, a na drugo plačem. Moja ova slova malo čudno zvuče, meni nije stalo, što će njetko reći rad tog. Ja ne krijem ništa, što u mome starom srdcu raste, ne marim za one, koji bradu maste; ne gledam na one, koji zlato nose. Ja ne sliedim one, koji pljevu siju, ja ne štujem one, koji mlate bôse i ne mrzim one, koji čelo kriju, ali kad se s njima sastanem na putu, ja na jedno plačem, na drugo se smijem, i koracam dalje, u mom srdcu ljutu prot njim vodim borbu rad njih grudi bijem.

Kada ljudska drzkost navali i na me, promatram je sprieda, pricučavam straga; do moje joj ne dam doletiti slame, odbivam je smjelo od mojega blaga, i ja tad na jedno opet oko plačem, smijem se na drugo, i dižem se k Bogu; izmedj sebe i Njeg vječnu tražim slogu.

Pri traženju tome kao kozle skačem po vrletim strmim i na glase plačem za Kristovom zjenom, a kada s visoka pogleda me Ona, tada oba oka nasmiju se moja, i ja pjevajući, kličem: Slava Tebi, Kriste svemogući!

ALI, ALI, ALI...

»Viek sam dobre volje, uviek pjevat želim, gradiva za pjesmu nikad mi ne fali; kad započnem pjevat, istinu vam velim, zanesem se duhom, sav sam sretan, ali...

Krećem se po zemlji, s ljudim se ne družim, koje crni djav'o veliča i hvali; najsretniji ja sam, kad nad Križem kružim, kad se Kristu klanjam, sav sam blažen, ali...

Kada ja sam tužan, u sê se zadubim, nikom se ne tužim, ne ću da se žali mene; Križu letim, s Kristom ja se ljubim, zaboravljam na sviet, sav sam nježan, ali .

Kao mrtvac šutim, kad mi nješto fali, kao mrtvac slušam, kad me njetko hvali; kao mrtvac gledam, kad njetko žali, svima odgovaram: Ali, ali, ali...«

Tako fratar rekne. Onaj njegov »ali« u dušu se moju duboko zasadi; o njemu razmišljah, živeći u nadi, njemu u trag ući, al' u to se svali na me brdo misli, mozak mi potresu.

U tom težko stanju pamet moja stane razmišljat o svemu, a kad duh mi plane, pred sobom ja gledah svih zlotvora kesu, punu zlobnih laži, koje ljudskom rodu zasljepljuju oči, zablještuju zjene; koje pokušaše zablještiti mene, jer se duhom borim — — —.

Razbistre se kada misli mi u glavi, duša mi oživi, opet pjevat stane; Kristove na Križu ljubio sam rane, Kristovoj na Križu divio se slavi.

Na grumenu zemlje dok gruh skupljah sitni, da grst brašna stučem, hranu preko dana; pred okom mi stvori bor se mladi, kitni, veselje i hiska spopane me strana. Sa vrh bora fratar, hitrina ga resi umna, tutnji, blieska, grmi, puca, sieva; glas gudača začuh gori super astra i sa fratrom počne duša mi da pjeva. Konji su mu hoćki, dobro kola vuku, narod ga u crkvi uza stopce sliedi: »Vječna sreća onom zasjati će puku, koji bude vršit Božje zapoviedi.« Rekne fratar, popostane, ter nastavi: »Hitajte u crkvu po jutrnjem hladu, prodjite se vraga i hajdučkih kletva; har har radja, živu s tog gojite nadu, u crkvi vas svaka mimoić će sjeta; u crkvi se Božjoj veselite slavi.«

KRISTOV VRATAR.

U Božjemu hramu dobro slušah fratra, slavio je Papu, štitnika Hrvata; govoreć o Papi gorjaše k'o vatra, Papinu je puku slavio Tijaru, Papino je srdce raztvorio puku; Papinu je svetost, kad je na oltaru, prikazao tačno; Papinu je muku orisao krasno, —.

Pričao je puku o krbavskom polju, na kojem Hrvati bjehu potučeni; Hrvatima sreću želio je bolju, kupao se s njima u Kristovoj zjeni; nabrajao on je po imenu svete Otce Pape, koji ljubljahu Hrvate; slavio ih sve je od glave do pete i rekao jeste: »Slušaoče, ja te pozivljem da sliediš Otca Pape svjete; nepogrješiv on je kad o vjeri zbori Isusa nam Krista; Hrvati vi ćete u njemu svoje srdce naći, koje gori,

plamsa za vas; koje za dušu se brine svakoga Hrvata kao i za svoju. Tko Isusa ljubi, on za Papu gine, slušaoci, dobro rieč shvatite moju.«

Sa pulpita puku zborijaše fratar otvoreno, javno, jasno, uzvišeno; sveti Otac Papa za nj je Kristov vratar na ulazu u raj, njemu on skrušeno utiče se, njega moli, njega prosi, — — — — — — — — — — — — — — —.

Tako fratar sa pulpita na sva usta slušaocim svojim bez obzira kaže; a ti, ljudski mrave, kroz usta ti pusta odurno me pitaš: Kako fratar laže? Mjesto tebe ja se stidim pred svim pukom, da medj nama takih bezbožnika ima; al' nadam se, Isus Bog će Svojom rukom Božji ustav, djelom pokazati svima. Po njem' Otac Papa Nasljednik je pravi Isusov na zemlji. Tako razum zdravi svakoga Hrvata bez razlike sudi; s njim se slažem i ja kličem iz svih grudi: »Neka živi sveti Otac Papa, vratar Božjeg raja i s njim neka živi fratar; koj' smjelosti ima u sred tâme ove, da pod krilo Pape sve Hrvate zove.«

VELEBNA SARADNJA.

»Moj je lemeš britak, crnu zemlju sieče, razvodnica moja zemlju mi razdvaja; moj se lemeš, kako ja to hoću, kreće, razvodnica moja opet zemlju spaja.

Ta akcija moja, akcija je vjere katoličke moje; gradjana saradnja s katoličkim klerom u Hrvatskoj svetoj. Ova moga duha katoličkog radnja opire se radnji bezbožnika kletoj, da Hrvate sa mnom podigne u sfere nadvrhovne, da ih sa Gospodom spoji.

Duh mi nadu živu, ostvarljivu goji, katolička uspjet akcija će svagdje izmedju Hrvata, gdje se pet njih nadje, koji će pred crkvom javno propoviedat rieč Kristovu, u crkvi se izpoviedat.

Ove dvije stvari treba zgodno spojit u svakome duhu hrvatskoga roda; one će nam mladost srdčanu odgojit, ponajljepšu iz pod nebeskoga svoda.

Ova mene krasna duhovna saradnja izmedj hrvatskoga klera i gradjana uznosi i diže; u njoj kao zadnja rota moj duh sjeća Kristovih se rana, i ja, nad Golgotom lebdeć, sebe stavljam u službu od ove velebne saradnje; katoličku mladost od srdca pozdravljam i na svoje mislim dnevno ure zadnje.«

Fratar svrši, a u meni, tri put jače srdce kucne od radosti i veselja, gledajući, narod kako s fratrom plače pred Razpelom Krista, svoga Spasitelja; i ja ganut, kleknuh iz pred Križa, s pukom pjevah: Slava Bogu! Isukrstu slava! Dok je fratar narod blagosliv'o rukom, nad nebom je moja vrtila se glava.

GOLA KOST.

— — — —; ali što se tiča katoličke vjere, Isusa mog Krista i Njegovih rana, s nikim se ja ne ću sada da pogadjam i oblo im velim: Dopustit ne mogu, da mi se u vjeru dira. Ljudskim svadjam bježim s puta i mom ja se molim Bogu.

Što sam gola kost na zemlji za lihvara, što sam iztrošeno sukno za boljara, mene nije briga, to mi je vanjština, do nje ja ne držim, al' moja nutrina prepuna je žara Isusove zjene, — — — — — —; u kom gniezdo ljudske ne saviše hiene, u kom Krv se toči iz Kristovih rana.

Pogadjam se, kada seljak dodje k meni i nudi mi drva da mu kupim s kola; pogadjam se, kada radnik mojoj ženi napravlja ormare, da mu platim pola; pogadjam kad crevljar uzimlje mi mjeru, al' se ne pogadjam, kad mi sunce sije i u grudim moju uzplamsuje vjeru.

Rad hrane, rad rublja, rad vode, rad stana sa svakim se dnevno na dugo pogadjam; al' se ne pogadjam, kad Kristova rana napunja mi čašu, nit se s njome svadjam.

Gola kost sam, kada sa s mudracima zborim, gola kost sam, kada po ulicam zievam; gola kost sam, kada bezbožnike korim, gola kost sam, kad od svakog zahtjevam, da svog Boga slavi, ali kost ja gola nisam, već prepuna mesa, kad

sred dana nad nebo se dižem i tu zemlju bola kad napuštam duhom, kad iz krvnih rana Isusovih snagu neizmjernu pijem, kojom moga duha svako djelo grijem.

Gola kost ja nisam, kada na oltaru svetu Misu sliedim grješnik u cik zore; kad prot ovom novom ljudskom dar-maru sve se moje misli sa Isusom bore.

Gola kost ja nisam, kad pri punoj sviesti k svome Kristu letim, primam Ga u Česti; gola kosta ja nisam, kad se za rod borim, gola kost ja nisam, kad uz Božjeg Sina na Maslinskoj Gori kao zublja gorim, ter se sav razlapam Božjih sred milina.

Gola kost ja nisam, kada dušu moju posvećujem Bogu, kada moje tielo Hrvatskoj darivam; kad nutrinu svoju, srdce živo, Otcu Papi pružam cielo.

KLETVA NA POGAČU.

Primitivan jesam, primitivno živim, prebirem se, vučem i tučem po svietu; brdunu na jednoj ja se grani divim, kitnosti bosiljak u mom nosim lietu; al' kad brence breca u malome zvonu, ja u crkvu klancam, da se ne utrudim; sjednem do oltara, razmišljam o Stonu i na fratra čekam, kad će novim ljudim sa pulpita kresat. Da mi prodje vrieme dok se fratar popne na pulpit govorit i Kristovo sijat spasonosno sjeme, ja promatram ljude, ali kada zborit začne fratar, ciknu kost preko kost, dade cieloj crkvi glas. On rekne: »Smrt ne gleda nikome u brke. Ljudski čovjek zbori, misli, radi ljudski; nepoštenjak krade, trutovi se hrane od tudjega meda; bludnu ženu saviest u starosti mori, u grudima praznim svieća jedva ckili, u nevolji ljutoj lastavica cmili.

Čija svieća noću polagano klâpi, od čelika ljuta čija škripe vrata; kome grke svete Kristove su kâpi, sa grudne Mu rane izmedju Hrvata, onaj, izvinite, akc strogo sudim, nikoga uvriedit namjerava mi nije, shvatit mene ne će, da mu ja ponudim sve bogatstvo, zlato svete Kroacije.

On je žalost ljuta, on je duhan ljuti, ljuto ima srdce, on je ljuta guja; u njegovom mozgu mis'o mu se muti, na vrhu ne klasa, brboši k'o tûja. Preskočiti zubac u brdu ne znade,

po lanjskome klasje strništu sakuplja; svladat ne zna ljute nevolje i jede, glava mu izgleda kao klada šuplja.

Za ovakve jedno sredstvo imam ljude, zatajit ga s ovog svetog mjesta ne ću: Molitva i bdienje, dvije sjajne rude, svakom Božjem stvoru vječnu nose sreću. Molite se s toga, slušaoci moji, bez prestanka Bogu, slavite Ga bdienjem; život nije klâpa, u životu svoji postanite ljudi; svoje duše štenjem prosvjetlite Ivanovim Odkrivenjem.«

Kad dovrši fratar, bistra dva kladenca razjaju se moja; počeh da se penjem sa mislima mojim do Kristova zdenca. S ledja svalih težko k'o magarac klašnje, klašnjaricu zbacih s mojih tad ramena; duhom letjah u vis, bilo mi je lakšnje, i kada se dignuh u vis iz nad stiena, i nad vode stupih, što vrh neba teku, padala je kiša, a bilo je vedro, prečini se meni da gazim po mlieku, brčak mi je tajni jurio kroz njedro.

Fratrov glas ja slušah: »Ljepota je tašta, prjevara je ljubkost; za vrjemena ljuta nek te u vis nosi tvoga duha mašta. U svom lietu smiluj i ženi se s puta; rosilo ti nebo, od zemlje ti bilo rodilo u klasu; pupavce ne jedji, niti noćne ljiljke; svoje motovilo samac vrti, kao što su tvoji predji vrtili ga sami; svoj duh preporodi, nek ti misli cmilje, s njima tanko predi; budi blavor, koji kupa se u vodi, na kamenu ljutcu kao Samson sjedi; kao kličav čovjek ljudskost ne odbijaj od svojega lihca; svojoj ovci vunu samac striži, čisti i u maže zbijaj, a kormilar budi na svojemu čunu.«

Glas, što slušah vrh nebeskih voda, preporodi duh mi, razveseli čelo; kad umukne, bacih s nebeskoga svoda dva kladenca moja na družtvance cielo u crkvi, gdje fratar sa sklopljenim rukam, a u lihcu rumen, sa turobnim glasom slušaocim svojim zborjaše o mukam Kristovim na Križu, svega svieta Spasom.

U momentu tome začuh klepet noža i sabalja; zvek klepaka, klopot mestra i papuča, ciku puške. Meni koža se naježi, tražih, gdje je ona ljestva, po kojoj se penjah nebu nad oblake. Izčezla je, nestade je. Što ću, gdje ću? Dočepah se jedne sjajnog sunca zdrake, ona me odnese u crkvu pred svieću Isusa mog Boga. Kad ja stupih tamo sa pulpita fratar govoraše glasno: »U životu, ljudi, jedan časak samo živiti sa

Kristom i umrieti krasno najveća je sreća. Na smrtnome odru smiriti se s Kristom, primit Ga u grudi, u zastavu svit se crvenbielu-modru, to je vječna sreća, hvaljen Isus budi.«

Na pogaču nikad zakleo se nisam, al' se danas kunem, da istinu zborim; kad se fratra sjetim ja na svetim Misam, kao radium ultraljubičasti gorim. Ne bježim iz crkve kao stari globar, ne stidim se Krista, moga na oltaru; Njegov želim vječni biti sluga, sobar, Njemu služit do viek, svemira Vladaru.

BIEG IZ CRKVE.

»Kriminalni i bolestni ljudi danas izsvajaju simpatije glupih ljudi; psovkama i blatom napada se na nas, koji Čest Kristovu primamo u grudi.«

To izreče fratar, a sva crkva plane, dobre duše cvile, a kroz moju glavu bljesak munje bljesne; duh mi zborit stane: Kriminalne i bolestne, koji šire slavu ljudskog gnoja pred nikim ne štedi.

Kad popusti lelek pobožnoga puka, sa govorom svojim fratar tad prosliedi. Rekne: »Sliedite me, idemo do muka onih, koji na zemlji su tudje krali; onih, koji krivo kleli su se na sudu, onih, koji bludu svoj su život dali; onih, koji svoju izdadoše grudu, Hrvatsku nam svetu.« Fratar popostane. Znoj otare s čela, glavu digne, krikne: »Pogledajte u dubinu zemlje. Grane u njoj gniju ljudskog roda.« Tada rikne k'o orlina sura: »Gledajte Nerona, samom sebi glodje kosti, kopa zjene, i velikog gledajte Napoleona, gdje sav zguren gleda poginulih sjene na ratištim bojnim, rad vlastite slave.«

Fratar popostane opet. Artebana, Caracalle preda mnom se mrtve glave pokazaše ljute u sred bielog dana; Asuri iz Vede i Eunus sirski k'o u Askalonu skakahu u biesu. Gledah, gdje se ruši kip kameni tirski, a u jednom u sred tmine zlatnom liesu gledah Pompadurku. Sva je u plamenu sjala se od krvi. Fratar tad nastavi: »U ovome hâdu Krista se ne slavi, grieh iztočni i blud, lakomost i sila u podzemnom hâdu s dušam gospodari pokvarenim, s toga, moja braćo, mila, ako u grudima vašim ima stvari gnjilih, pokvarenih, podji te k lje-

karu; ozdravite tielo, nek vam bude zdravo. Vaše duše liečnik jeste u oltaru, Isusovo tielo u njem za vas pravo. Smirite se s Bogom, nek vam duša čista sa Isusom Kristom za viek se izmiri; slušaoci, želim da ljubite Krista, iz njegovih grudi za vas ljubav viri. To je moja želja, ona mi je nada, poslušati mene mudra će vam glava; Krist je Kralj Hrvata, Krist s Hrvatskom vlada; Kristova nek nama svud se širi slava.«

Rieč dovrši fratar i podigne ruku, blagoslov podieli slušaocim Kristov; orgulje zabruje, veselje u puku zaigra, a mene svemogući Čistov k'o grješnika starog sladko opomene, i zapita tišje: Ma reci mi pravo, zašto si u žiću ti grdio mene? To mi rekne, pozdravi me: Stoj mi zdravo.

Kristov sladki pozdrav dušu mi potrese, uvidih, da nisam dostojan Ga slavit u Njegovom hramu, dok iz moje kese ne izbacim smeće, da Mu mogu javit, kesa mi je čista, primi me u krilo; udieli mi kutić u Tvom rajskom nebu, kad prestane kucat na ruci mi bilo, da uživat budem pokoj u mom grebu.

Dok sam sobom zborjah, pogleda me fratar, pokaže mi Krista visećeg na Križu; njegov glas sam sluš'o: »Tvog je srdca vratar, bež' od ljudi, bježi koji po tlu gmižu.«

On izusti, a ja sred molitve svete pobjegnuh iz crkve i u moju sobu zabih se u misli, lutalice klete, i razmišljat stadoh o mojemu drobu; o mojemu srdcu, o mojemu čelu, o mojemu oku i o duši mojoj, i tad stvorih čvrstu odluku i smjelu: Kriste tebe slavit viek u duši svojoj. Tebi, Kriste, griešnik zahvaliti moram, zavirio koj' si u dubine moje grješne duše; na njoj Ti si tvrdim koram omekšao tkivo i tako su Tvoje svete rieči preko fratarovog grla prodrle u centar njezinoga bića.

Ti si, Kriste, u njoj izazvao vrla božanstvena djela, kap je Tvoga pića, Tvoje svete krvi, preko Tvoga fratra prodrla mi u nju i sad u centrumu njenom Tvoja bukti božanstvena vatra. Ulio si, Kriste, fratarskome umu izvanrednu krjepost, nevidljivu snagu, uspjelo mu da je u ovome gradu nad bezbožne pustit Tvoju kišu blagu, a u moje grudi usaditi nadu u blaženstvo vječno. Ja sam duše grješne, vidim, u Tvoj hram ušao, u njem s ljudim razgovore i ja vodio sam smješne; al' Tvog žreca grlo, sebi zdušno sudim, dirnulo je mene, ulilo mi snage u mišice moje, i ja sad pred Tobom, moj Isuse, kle-

nas, s Njim pribijte na Križ svak samoga sebe; došao je na sviet i umrao za nas. Slušaoče, Isus traži spasit tebe. Dao ti je život i zemaljsko blago, dao ti je razum i slobodnu volju; ti na zemlji živiš, kako ti je drago, a reci mi, za što tvoje misli kolju se na zemlji rad komada svile; rad komada zemlje, rad komada zlata? Za što drugom kopaš iz pod noga žile? za što ti se buniš prot rodu Hrvata; za što grdiš Boga, Stvoritelja svoga, za što svoju dušu blatiš, za čim težiš? Kaži: Za što na hram siktćeš Krista-Boga? od Isusa za što, kad Ga vidiš, bježiš? Na upit mi ovaj dušom odgovori.«

Mir u crkvi vlada, rieč Kristovog sluge, k'o iz vedrog neba gromovi se, ori i sjaje se kao bôje Božje dûge; prodire u smjerne slušaoca glave, celule u njima mahom oživljava; pokajane duše svog Isusa slave, glas se crkvom širi: Kristu-Bogu slava!

Ciela crkva pjeva i ja s njome pjevam, medj ljiljane letim, o blaženim snievam; s ljiljanima pjevam, s ljiljanima pojim, a o spasu duše Kristove ne dvojim ja u grudim mojim, i dok zvuk orgulja sve me više u vis s ljiljanima nosi, iz pred mojih oči trag zemaljskih hulja više izčezava, a duša mi prosi Isusa i kliče: Kriste, k'o svog brata primi me u krilo, za viek spasi mene; sidji vrhu glava braće mi Hrvata u Hrvatskoj svetoj neka Tvoje zjene sjaju se do vieka. Rod hrvatski vodi vječnoj sreći, gdje će — — — slavit Te na vieke; Kriste, blagoslovi rod hrvatski, duše svih Hrvata, spasi.

Moleći se tako, gledah, gdje se snovi izpunjaju moji, klicah: Kriste, da si hvaljen, slavljen; Spas si, nada svih Hrvata, za Svoga me uzmi, moj Isuse, brata.

VRUTAK ŽIVE VODE.

Od kad mi je Gospod priobćio Svoje jedno svojstvo, s Njime obćim svakog dana. Ono, što Bog misli i misli su moje, i sad mislim, da sam čovjek ja bez mâhna. O tom i ne dvojim, jer u sebi ćutim promjenu, u svemu. Više se ne ljutim rad gluposti svake, a pomoću Boga izmedj mene i Njeg vlada sklad i sloga.

Stagnita: »Korizmene Propoviedi«. — 4.

Podielio Bog je s darom meni vjere sposobnost da mogu ja poglede moje uzdignut do Njega. Kada se u sfere Gospodove dignem, tada sve se moje izjednače misli sa mislima Boga

U tom mome vjerškom duhovnome stanju osobnoga suda odričem se svoga, a po Božjoj želji ustajem prot klanju. Obaram se duhom živim na lihvare, na gramzljivce smradne, na pripuze gadne, a otvaram moje bogcima hambare i pozivljem k sebi na teferić gladne, gole, bose, biedne i svu čeljad s puta, da proslave sa mnom Isusova skuta.

Nadnaravnom s Bogom občenju se divim. U blaženstvu u živam i pjevam. S Bogom mislim jedno. Po Njegovim živim uputama. Čitav kao munja sievam i kroz prizmu Božjih vječitih načela sve promatram ljude i njihova djela. Sliedi me u tome.

Sam promatraj sebe nadnaravnim duhom Isusove vjere. Kristova je vjera vrutak vode žive, našoj duši ona nebeska je hrana. Nazore o vjeri nemoj sliedit krive, na Gospoda misli, On je naša brana. Krv na Križu lio On je i za tebe. Ne daj, da te proždru mutne atmosfere.

U KUŠNJAMA ŽIVOTA.

U najvećim kušnjam mojega života utjeha je moja i moralna snaga, pomisao da Krist, vrjelo svakog blaga, u grudim mi živi.

Kristova dobrota moju pamet vedri. Ja ne trpim biedu, nit novčanu krizu, a sve žalim ljude, kojim misli nisu u najboljem redu rad komada zemlje, radi zlatne rûde.

Zamislen sam, zadubljen sam, pred Razpelom klečim, molim, vapim, cvîlim, ne znam za se. Izgleda mi da sam sa svojim se tielom razstavio za viek. Slušam tihe glase: Vjerski život neka u Kristu ti raste.

Sveudilj mi o tom duh razmišlja glasu. Kao ruža moje pune su graste, u Propelu ja se klanjam svome Bogu — Spasu.

Sa krštenjem postah udo mističnoga božanskoga tiela, u Pričesti koga u grud primih ciela, a u mome braku Njegovu sam sjajnu dobio ja zdraku.

Isusovo Srdce u mom srdcu svoje spustilo je nîti, a Marija, moje, Presveta Mu Majka, svezala je žile sa nîtima čvrstim od Njezine svîle, i tako u svojoj muževnoj punini sa Isusom živim i s Njegovom majkom.

U svemirskoj Njima divim se tišini. Preko njih se družim sa Svevišnjim Čajkom. Njih ja molim, slavim, veličam i prosim. Ah, kako sam sretan, da ih u mom srdcu nosim.

BAROMETAR DUHA.

Misliš, da je zemlja obavita tminom. U tome se varaš, ne vriedi ti oko. Sviet promatraj ovaj sa Božjim Sinom i ti ćeš se, momče, popeti visoko. Spoznati ćeš ono, što do sada nisi mogao dokučit, jer slušao ti si umnog zla načela, a mario nisi s Kristom razgovarat na presvetoj Misi.

Umno zlo je simbol modernoga doba. Podgrizuje žile ljudskoga života. Od slobodnog stvora ljudskog pravi roba. Nosioca svoga motri preko plota. Umno zlo je korjen zločinstva i zâla. Zavodi nam dušu. Ubija nam tielo. Moderna ga ludost na zemlju je dala. Razbojstva i blûda umno zlo je vrjelo.

Razkolači oči. Slušaj moje slovo i u svome umu drž na vieke ovo: Barometar duha tri imade, tvoga, stajališta. Sad se diže, sada pada, a sad mirno stoji.

Kad je miran, Boga svog se siećaj. On sa tvojim duhom vlada. Kada pada, nemoj ljutit se u sebi, miran budi, strpljiv, uzdaj se u Boga. U stisci pri ruci On će biti tebi. A kada se diže, pusti vranca svoga bez ulara neka nad oblake leti. Nad oblacim slavi Gospodina Boga. Budeš li me slušat, dobro ti ćeš žnjeti; veselje ćeš gledat od poroda svoga.

NE VJERUJEM LJUDIM.

Mi vriedimo uprav koliko nam vriedi naša ljubav. Tako mislim i kad gledam oko sebe ljude u nevolji, biedi, u duši se kajem, kada njima ne dam polovicu od mog tankog budželara i sjećam se tada, što je majka stara učila me: Gospoda ćeš

ljubit Boga sa svim srdcem svojim, sa pameću svojom, sa svom snagom svojom, sa svom dušom tvojom, kao samog sebe a bližnjega svoga, i kad ovih rieči ja se sjetim, budželar otvaram, iz njeg vadim pare. Majka s lica suze radostne mi tare i ja s majkom Bogu u visine letim.

Nauk Kristov sliedi, sušaj propoviedi Apostola umnih; nemoj hulit Boga, zatajiti nemoj kad budeš u biedi, u bogatstvu podaj prosjaku od svoga.

Život mi ne teče po nauci svieta, već po Evandjelju, po nauci Krista. Meni duša svaka dobra je i čista, kojoj Kristov oltar na zemlji je meta. U nauci svojoj Krist mi sredstva pruža, u carstvu morala kako živit imam. U njoj meni cvati bosiljak i ruža; moć mi daje, da pred nikim ja ne klimam.

Kristov nauk ze me temeljac je kamen, na kom i car treba da izgradi svoje usavršavanje; mom je srdcu plamen, na kojem se dnevno misli žare moje. Nauk Kristov mog je ideal života. U poznanje po njem dodjah ja Istine, ne plašim se nikog, tko me preko plota promatra i kudi. Ne bojim se tmine, sve u čelo gledam od cara do mrava i pred svakim kličem: Vječnom Bogu slava!

Ove moje misli želim da usadi svaki mladić roda hrvatskoga moga: Nevjerujem ljudim, — — —, a ne drže ništa do Gospoda Boga.

NAJLJEPŠA KNJIGA.

Savršenstvo duha želim postić moga. Proučavam nauk, red i život Krista ja u težnji, da Mu budem sličan. Boga hoću da mi slavi moja duša čista. Njegov nauk shvatit, to je moja želja. Prama Njemu prožet ja sam svetom vjerom. Najboljeg u Kristu imam učitelja. Nauk Kristov širit glasom ću i perom.

Ja živote čitah onih, poviest, koji po stvorenju svieta, stvarali su djelim svoje sile, snage, ali ideali moji daleko su veći, otvoreno velim, od svih — — — — — — — — — — — — —. Sva njihova mene ne zanosi slava, nit će ikad moja staviti ih pera.

Rad zemaljske vlasti jedni su se klali. Ubijali ljude, imanja im krali, a drugi rad časti svoj su obraz dali pod noge i svakoj klanjali se hàli.

Na hiljade bielih tiskalo se lista, u kim se veliča svaka ljudska fêla, a napada život mog Isusa Krista i haljina zadnja, čista Mu i biela. Klevetnici neka graktću kao vrane, Isusova slava potamnuti ne će. Njegove pred očim viek mi lebde rane. One su mi vrjelo pokoja i sreće.

Isusov mi život najljepša je knjiga. Preko nje ću dušu razsvietliti moju. Ona će me riešit svih zemaljski briga, Gospodu posvetit ja ću dušu svoju. Čvrsto pouzdanje u Gospoda Boga saviesti će mojoj mir i pokoj dati. Krista ću usadit u sred srdca moga, u Njegovom krilu viek ću mirno spati.

Isusov mi život to je remek-djelo, iz kog duh mi crpi znanost, blagostanje. Odielo je ono moje čisto, bielo u kom Boga slavit ja odabrah zvanje, a pri tome što me najviše veseli, činjenica jeste, da će i Hrvati medju sobom jednom prestati se klati i navući na se onaj ubrus bieli, na kome se glava Isusa mog Krista, trnom okrunjena, u ranama blista.

NADPRIRODNO ČUDO.

Nadprirodna milost ljudske lieči strasti. Kako? To ne može razum moj dokučit. Izvan mog je zvanja. Ja ne želim pasti u zabludu, ali mogu te podučit o čem sveta vjera krstjanska me uči.

Sve slabosti ljudske Božja milost lieči, Bogu se uteci, kada vrag te muči. Izpuštaj kroz usta samo dobre rieči, ljudskim strastim nemoj robovati ludo; čista srdca moli Svevišnjem se Bogu, nadprirodno ti ćeš doživiti čudo: Svakome ćeš moći oprieti se glogu.

Ne zborim ti ovo ja iz glave prazne, nit ti zborim da se tebi ja udvaram. Do ovoga mnienja zablude su razne dovele me i ja na njih se obaram u svom duhu danas, želeć svakom stvoru na Maslinsku da se i on popne goru, te da na njoj dugo razmišlja o sebi. Moje mnienje neka drago bude tebi.

Na Maslinskoj gori blizu Krista-Boga svih zabluda mojih rieših se na jednom; mir i pokoj nadjoh mome srdcu biednom. Isus danas srdca ravnatelj je moga.

MUNJEVITI PRASAK.

Na Patmosu samcu živit u samoći želio sam samo jedan kratki časak, da spoznadem ono, što će jednom doći u svemiru, kada munjeviti prasak preobrazit bude svemir. Dogadjaje zadnje ljudskoga života ja i svieta želio sam saznat.

Um mi za hip stane kod pomisli ove. Preda mnom nebesa otvoriše širom svoja zlatna vrata. Arhandjela gledah na hiljade četa. Medju njima moga rodjenoga brata, majku, otca, sestre, kćerku. Tad zavjesa padne, a ja ne znah od radosti što ću da uradim.

Onaj kratki prizor zadubi se meni u duh, s tog samoću tražim i mir u njoj sebi, a i mojoj ženi. U samoći kad smo mi slavimo slogu našu bračnu i pjevamo Višnjem Bogu.

NOVI ČOVJEK.

U čovjeka novog želim se obući, u Isusa Krista; u Njem živit Bogu. Preporodit žudim sve u mojoj kući u drugoga Krista. Radim sve što mogu, da u Kristu budem, a da Krist u meni ostane na vieke. Griehe uništavam; prot njima se borim.

U mojoj se zjeni odrazuje Isus i kad noću spavam, sve podnosim patnje.

Križ moj nosim i Isusa Krista, Spasitelja prosim: Da postanem, Kriste, dostojan učini na vieke Te slavit, Tvojoj na visini.

I da Hrvat, koji na rodjenom pragu ili u tudjini živi, da se klanja ne ću sjajnom zlatu, niti crnom vragu, već o Kristu želim viek da sanja. U Krista se svaki Hrvat će pretvorit, po Kristovim on će uputama živit. Od sebe će novog čovjeka on stvorit, kojem će uz Boga čitav sviet se divit. Sa mnom će Hrvati bez razlike soja i kolibe, Kriste, djela slavit Tvoja.

KAO HRVAT LJUBIM.

Tebe mnogi mrze, al' te se i boje, slušaj sada rieči od Istine moje: Kao Hrvat ljubim partikule kraja hrvatskoga moga, al' k'o vjernik pravi Isusove vjere, mene ljubav spaja s universom Božjim, koga duh mi slavi.

Duh Isusov za me svud na zemlji vlada. U Kristovoj Crkvi svi bivaju puci. Svim narodim ona jedina je nada. U njezinoj leži spasenje ti ruci.

Katolički razum jest universalan. Božansko jedinstvo u sebi zatvara. Kada ovo znadeš, uvjeren sam, stalan, uvjerit se ti ćeš, da ne Krist ne vara.

Krist je jedin, za kog znadem da ne vara moj hrvatski narod, kad ga sa Oltara pozivlje na gostbu. Krist jedini mene prevario nije sjajem Svoje krune. Krist na guslam mojim navija mi strune, Svojim žarom moje osvjetljuje zjene.

ZVIEZDA UMJETNOSTI.

»Gledaj oko sebe. Svud na zemlji vlada nepravda i zloba, munitva i hvîla. Svagdje narod trpi, svud je prepun jada. — — — — —. Svud se narod vara, — — — — — —. Zar je čudo, da je izgubio vjeru — — —? — — — — — — —.

Za što sve se ovo na zemlji dogadja, ti me pitaš? Krist ti odgovara, a odgovor Njegov Istinu pogadja: Bog pravednu, a vrag krivu vladu stvara.

U državi, kojoj vrag na čelu stoji, po vražijoj volji vlada se sastavlja. Uredba i zakon za narod se kroji, u kom se na Boga po sve zaboravlja, a Gospod je dao u svetima knjigam svim priliku ljudim, kak' će izmedj sebe jedni s drugim vladat.

Djav'o je i tebe uveo u kolo pokvarenih ljudi. Sveto Pismo mrziš, ti savršen nisi; mračno ti je čelo, crne su ti grudi. Mač Damoklov i nad tvojoj glavom visi. Pod uplivom stojiš mislenja ti s puta. Izgubio pravi pogled si na stvari, što nam vjera pruža. Svakog dana zjena u oku ti uža. Mača se okani, koj' te samog davi.

U samoga sebe za što, momče, dvojiš? Osviesti se, trpi, oponašaj Krista. Ne misli na patnje, duha budi čista.

Deviza je moja: U sê se zadubi, a Isusov nauk kao sebe ljubi. Živi kao Isus, propoviedaj, moli pod vedrim se nebom, životinje brani, na ljudske se češće ti osvrći boli; sa ljubavlju Božjom svoje biće hrani. Umjetnost je znati uzvišeno živit.

U njoj sve su vječne sakupljene sreće. Sretan onaj, tko zna njoj se uviek divit. Umjetnosti zviezda ugasnut mu ne će.«

Kad dovrši fratar, slušah što puk mali zborijaše glasno. Radost i veselje obuzme mi dušu. Slušah, kako hvali puk Isusa Krista, Njemu svoje želje upravlja i Njega iz dubine moli: Udieli nam, Kriste, svetu milost Tvoju, od svake nas rieši Ti zemaljske boli. S pukom združih i ja molitvicu moju.

SVOJ PRAIZVOR TRAŽIM.

U svojemu duhu pred Bogom se klanjam i u svojim mukam Božjeg tražim lieka. Uviek ga dobivam. Širokih rukava Gospod meni proti svakoj težkoj muci sve ljekove pruža. Glava mi je zdrava i ja viek se Božjoj zahvaljujem ruci.

Za me nema dvojbe, istina je živa: U Isusu vidim najvećega Diva. Isus Krist je svima: Život. Put. Istina.

Njegov barjak vijem. Svog odgajam sina, kako Isus želi. Andjeli i ljudi, stvorovi svi umni gûde, kako Isus gudi.

Istine su vjerske ono sredstva meni, dolazim po kojem do azurnog neba, gdje ja s Bogom obćim i gdje Mu u zjeni sve nalazim ono, što mi duhu treba.

Ja se ne oslanjam na žar moj čuvstveni. Nestalan je i krhk. Na duh se oslanjam. Sabirem ga i s njim bez tiela se klanjam Isusovoj zjeni.

Svoj Praizvor tražim u molitvi svetoj. Dopirem do Lika Božjega ja duhom. Svoje boli blažim i već sad pomišljam na Prasliku svoju. Molbu, Kriste, molim Ti usliši moju.

PLOD IZKUSTVA.

»U prolaznim dobrim, uzalud je tražit, ovoga života utjehu i sreću. Mnienje ovo moje morat ćeš uvažit. Sa mnom pali Bogu na oltaru svieću.

Rodjen si od žene, viek je i tvoj kratak. Od koljevke bol nas prati sve do groba. Guskin nikog nije usrećio batak. U Hram neka tvoja pretvori se soba. U njem s Kristom trpi, s Njime propni sebe na Drvo od Križa. Na Križu ćeš naći utjehu svom duhu.

Nisu ovo šurke, nit su ovo burke natražnjačke glave ili babe Jurke. Plod su ove rieči izkustva i znanja od Onog što crpih, kom se duh mi klanja.

Bog svjetuje tebe: Sa svog tiela ruho okaljeno svlači, kao ljiljan duša nek ti bude čista; u nevolji uzdaj u Boga se Krista.

Krist je Vječna Mudrost. Strah iz srdca svoga izkorjenit On će. Ja u Kristu moga Gospodara, Učitelja samo imam, od kog svako dobro u mom radu primam.«

STERILNA POLJA.

Sve što dublje mislim, kad sam u samoći, uživam u sebi tražeć duše jake i žalim, u mojoj da ne leži moći, jake duše stvarat. Mene duše mlake ostavljaju hladna k'o sterilna polja bez zelene trave i šarena cviećа, a jer Krist je za me Višnjeg Boga volja, na jake me duše iz prošlosti sjeća. Razmišljam o njima. Savršene bile u svemu su one. Klanjale se nisu teletu od zlata. Kao duše čile u nedjelju svaku idjahu na Misu.

A današnji ljudi? Današnji Hrvati za Kristove Crkve i ne znadu vrata. Na krstjansku stazu, Kriste, ih povrati i prosvietli pamet svakoga Hrvata.

Tako mislim, tako zborim, tako pjevam o narodu mome hrvatskom kad snievam, a ti, momče golobradi, dragi, mili, koji sada rasteš kao vitka jela, približi se mojoj ostarjeloj vîli, misli joj usadi u sred svoga tiela.

Savršenstvu našem Isus se veseli. Pozivlje nas, momče, da budemo sveti. Savršeni k'o Bog da budemo želi, da ljubimo Njega i zimi i ljeti bez mjere i kraja, kako On nas ljubi. Niegovome vodstvu povjeri sam sebe. Nastoj, duša tvoja da se ne izgubi u paklenim tminam. Krist svjetuje tebe.

Tako Krist ti, a ja: Od ljubavi želja nek ti, momče, raste u mladenim grudim. Isukrsta uzmi za svog branitelja, najdraži će Vodja bit ti medju ljudim.

Ti medj mlake duše, bistro vidim, spadaš. Zazireš od onog uzvišeno što je, od Presvetog Duha dobru se ne nadaš. U dušu utuvi tople rieči moje: Nadnaravnu težnju u grudi usadi.

Bog velike stvari svakom biću dava. Ništa On ne taji. Što On želi, radi. Njegova te ne će mimoići slava.

Svome srdcu reci: Na nebesim gore nalazi se Otac, koj se za te brine. Slušaj, što ti moga duha rieči zbore: Budi jaka duša; izbjegavaj tmine.

NA SAMOTNOM BRDU.

Vlastiti gospodar ti si svoje volje. Mislit možeš, kako tvom je duhu drago. Kako hoćeš svoje obradjuj si polje, al' u moga duha ne ćeš dirat blago.

Moderna ti tvrdnja, da čovjeku nije Bog potrebit, izgleda mi ženska moda. Isusove ja se držim religije, vrjela svih radosti, vrutka sladkih voda.

O potrjebi žrtve, samoodricanja ti ne držiš ništa, a uvjet su za me moralnoga ljudskog usavršavanja. Modernu zabaci, a na svoje rame ovaj teret digni: Svoju sreću traži u dužnosti svetoj sve za dobro radit bližnjeg svoga. Kletoj ne klanjaj se laži. Odluči se jednom Kristov Križ usadit u vlastite grudi.

Križ moderan nije, ali ćeš po Njemu popet se visoko, veseo ćeš biti kao sivi sokô i gledat ćeš sunce kako ti se smije. U pustinju zadji.

Kad čarobna vlada u njoj noćca lezi na livadu tvrdu, razmišljaj o Bogu. Svih ćeš svojih jada riešiti se za čas. Na samotnom brdu čeznut ćeš u duši za životom svetim, filozofim ledja okrenut ćeš kletim, koji tebe uče da potrebit nije Bog ljudskome rodu. Upoznat ćeš Boga. S Njime ćeš se združit preko religije i mene ćeš ljubit kao brata svoga.

MARIJINO ROBLJE.

Ono imaj, djevo, vazda na pameti, što Bernardo nam je govorio sveti: Bog kroz Marijine svete dieli ruke sve milosti. Ne plaši se jada, muke. Što Bog iz svog duha neposredno stvara bez konca jje, kraja, nikada ne trune.

Kad to slušaš, za što ti se misli bune? Na krivom si putu, Krist me moj ne vara. Na sve ljudske strasti sada zaboravljam i pred oči ovu istinu ti stavljam: Onaj, koji pravdu grieha poznavao nije, pred Božiju pravdu bio je postavljen, kao žrtva za grieh. Neka hvaljen, slavljen na viek bude. On se tebi smije. U Hramu te čeka, s tobom da se spoji, poziv Mu na gostbu velebnu usvoji.

Vrhnaravni život, prodirem u koji kod svakoga moga dubljeg promatranja, pismo Božje ruke, nenadno me spoji sa Otajstvim vjere, ciljem mojih sanja. Razmišljam o Crkvi.

Ovo naše doba u Hrvatsku mnogo unielo se zâla, koji duh mi muče. Moja oka oba suze, kad gledaju da je vjera pala kod hrvatskih djeva, mladića i žena, i ja skupljam snage, savrjemene teme tražim, obradjujem, kao dobro sjeme medj Hrvate sijem.

Nek urode plodom dobrim želim, da se podičiti s rodom ja hrvatskim budem pred svim svietom moći, jošter prije nego svoje sklopim oči. Žudim, prije neg me odnesu na groblje Marijino sa mnom da postanu roblje.

PRIČA SUNČANIH ZDRAKA.

Razmišljam ja o svem, što se oko mene dogadja i zbiva. Neodvisno uvjerenje za se stvaram. Mene Božje prosvjetljuju zjene, meni ljudskog roda odurno je trenje.

Ja ideja posve malo imam. Ono ali malo što ih imam svakog dana ja ponavljam u mom duhu. Dosadne mi nisu. Kao ždrali mene vode u krug učenjaka, gdje pozdravljam izlazeće sunce, rujnu zoru i dan bieli; gdje skakućem kao ptica od grane do grane, od stabla do stabla, da se dignem pod oblake i da vidim roda hrvatskoga rane.

Nad oblacim pjevam. Sunčane mi sjajne zdrake pričaju o jadu roda hrvatskoga moga, o njegovim patnjam, o njegovim mukam i ja skrušeno se molim i zaklinjem Boga: Gospodine Bože, milost Hrvatskoj udieli i od ljutih nju mi za viek oslobodi zmija.

PRVI SMIEŠAK.

Priroda je blagom koprenom zastrla nesviesti nam porod. Upamtio nisi čas rodjenja svoga. Majka te je trla, kad te na sviet dala, a plakao ti si. Bol postanka Bog je prištedio tebi. Bez sviesti si rodjen. O samome sebi nisi ništa znao u prvome času. Kao pa'no na sviet došao si bielc bez mislenja, čuvstva. O svom spasu razmišljao nisi. Nemirno je tielo micalo se tvoje u kiubku pelena.

Tako tvoj se »JA« je na toj zemlji radj'o. Od svojih se nisi ti plašio sjena, u povolju s nikim ti se nisi svadj'o. Po porodu svome nakon malo dana počeo si majci okretati glavu, smijao se njoj si, bila ti je hrana, — — — — — — —.

Onaj prvi smiešak prama majci svojoj nikad ti se više povratiti ne će. On je bio sreća, vjeruj duši mojoj, koju tebi kriju Gospodove leće. Oh mogao kad bi u životu svome prvoga se smieška svakog sjetit dana, oko sebe bujne gledao bi pôme, medj ljudima čovjek bi bi bez mâhna.

Zamisli u smiešak svoj se samo prvi. Predoči ga sebi i sa mnom se Krvi Isusovoj klanjaj, koja Mu iz rana za nas je protekla. Nek ti Ona bude hrana.

HVALJEN BUDI!

U ljudskoj Tvojoj Duši spasenja si Djela u sve tančine Ti znao. Života si moga sve dogodjaje znao. Ja bez Tebe Boga na zemlji ne znah nosit odielo bielo.
U Tvome ljudskom srdcu sve nevolje moje i sve slabosti moje proživio Ti si, s tog meni Svoju milost uzkratio nisi. Pod krilo za viek mene primio si Svoje.

U Sebi me nosiš. Pred očima Tvojim i u Tvom srdcu poviest moje duše pliva. U Tebi ona Stvorca svojega odkriva i mene nudi, Kriste, da se s Tobom spojim.

I ja se s Tobom spajam. Ja u Tebi živim. Ja s Tobom plačem, pjevam; s Tobom se veselim. Od Tvog Križa se nikad razstavit ne želim. Pod njim Tvome hrabrom junačtvu se divim, Tebe prosim, Kriste, ulij mi u grudi bar jedan atom samo od junačtva Tvoga, da slomit budem moći strasti srdca moga, i duše čiste klicat: Kriste, hvaljen budi!

Čim dovrši fratar, puk pjevati stane: Budi hvaljeno po sve vrime Isusa i Marije slavno ime. I ja pjevah s pukom, ljubeć svete rane propetoga Krista, za spasenje svieta, stajah na vrhuncu mog duhovnog lieta.

U PREDVORJU RAJA.

Momenata imam, kada moja duša koncentrira svoje misli sve u jednu odredjenu mis'o. Duh mi tada sluša ljepotu i sladkost. Daleko mi leti tada pamet gor u nepoznate strane. Tamo svojoj ja se približujem meti i meni se čini, svete vidim rane, Isusa mog Boga. Srdce mi veselje obuzimlje tada, Kerubina čete izpituju revno moga srdca želje.

Ja za moje ne znam tad pod nogam pete. Ne znam ni sam, što me u visine nosi. Jesam li na nebu, il' je on u meni. Jedno mi je jasno: Duh mi Boga prosi, u Njegovoj da se tad okupam zjeni i u tome času u blizini Boga ja očutim svoga.

Tiho Mu se molim. U predvorju raja nalazim se moga. U njem s Kristom razgovaram, golim. U ljubav se tad mi preokreće vjera. Nečuvenu sladkost osjeća mi duša, u rukama mojim zatrepere pera i ja pišem ono, što mi duša sluša iz Kristovih usta.

Pjesma mi je vedra, uviek je vesela; sladkost raja dava, dobročinstva Božjih puna su mi njedra. Mene Božjeg oka svjetlost obasjava. Zahvalan sam Njemu na velikom daru. Svu sam svoju Njemu predao ja volju. U duhovnom mome Njega slavim žaru. Ne tražim od ove sebi sreću bolju.

NA VISOKOJ STRAŽI.

Za zemaljska moja raznovrstna djela ne tražim ja platu. Očekujem slavu od Isusa Krista i Njegova vječna obećanja. U mom se je mozku splela novog roda kita. U meni opriečna ne postoji ništa sa Gospodom. Glava dubkom mi je puna božanskoga sjaja. Na visokoj straži s mojim duhom stojim, ne

plaši me ljudi pokvarenih graja, sebe medju sluge Isusove brojim. Za me Bog je bez početka i svršetka. On ne treba ništa, dok sve Njega treba. Njega ja na Križu svakog pratim petka. S Njime ja se dižem do devetog neba, s Njime pjevam, s Njim se molim, s Njime trpim. Njemu služim, Njega slušam, Njega dvorim. Iz svake Mu rieči mudrost crpim; za Petrovu Crkvu ja se s Njime borim, s Njime moje jade i nevolje snosim.

Kada sam uz Krista cjelivam Mu Ruke i mir svemu svietu iz dna duše prosim. Do spasenja, Kriste, mene vodi luke, uz svu moju braću, uz sve sestre moje, milosrdje, Kriste, pokloni mi Svoje, a Hrvate, koje prikrila je tâma, prosvietli i njima od Svojega hrama u širine velika i mala vrata otvori, neka u Hram udju, da Te svakog sata k'o krstjani dobri opet slavit budu. Milostiv im budi na Zadnjemu Sudu.

VJEČNA ZAGONETKA.

Ima jedna tajna, prodrieti ne mogu u bît njenu, jedna vječna zagonetka. To je moja duša. Nju ja kao nogu ne mogu da vidim, bržja je od metka puščanoga. U meni se svietli, meni život daje, razum mi je ona, snaga tiela, odpor kosti, duh mi nevidjeni.

Ta je moja duša vrelo sveg mi blaga, a meni je tajna, vječna zagonetka; o njoj ja razmišljam svakog Božjega dana, proučavam njeno bîvstvo svakog petka; srž je mojih iza pola noći sâna, misao mi prva kada puca zora.

Izpitujem nju ja kada zvono zvoni, iztražujem nju ja kad se lista gora; analizi podvrgavam nju kad roni duh mi u visine iz nad sjajnog neba. Nju promatram kada u crkvi se molim, nju sam sebi crtam kad mi hljeba treba; nju seciram kada pred Kristom se golim na Golgoti topim od žalosti puste; nju pod lupu stavljam, kada motrim zjene Kristove na Križu i suze Mu guste na jabukam skupljam, koje hrane mene.

Nju, dà, dušu moju uviek proučavam dnevno, kad sam budan, noću, kada spavam, al' na žalost moju još uspio nisam u srž prodriet njenu. Ni na svetim Misam, kad o duši mislim ne znam moja što je u grudim mi duša. Znam jedino, Kriste, da je moja duša djelo duše Tvoje.

Kriste, udieli mi milost, duše čiste da Te mogu slavit na prolaznom svietu; Kriste, u mojemu nadahni me lietu, vječnu zagonetku Svojom moći rieši, a od smrtnih grieha dušu mi odrieši.

SMJERNICE.

Religija moja podučava mene: Bog postoji Vječni. Glava je nad glavam. Njega ljubim, volim. Iz Njegove zjene mudrost sišem. Njega slavim i kad spavam. Od zločinstva svakog mene čuva vjera. Pokvareni ljudi dižu se prot Bogu. Njih iz družtva moga moja duša tjera. Djecu ja odgajam, kako bolje mogu. Listove ne čitam, religiju koji napadaju Božju. Bacam ih u vatru. Religiju slave svi radovi moji. Na njih dobro pozim, k'o na svoju natru.

Tako ja se vladam, a ti, biedni stvore? Sljepoća je ljudska prikrila ti oči. Tvoja usta proti Gospodu se bore. Umišljaš se, da ćeš Bogu na kraj doći. Smicalice tražiš, da opravdaš svoje nastranosti, momče, al' ti pamet nije još pronašla razlog, da oboriš moje čvrsto uvjerenje svete religije.

Bog postoji. Njega štovat tebi treba. Od zločinstva čuva svako biće vjera. Bog promatra sa Svog tebe, momče, neba. Neka tvoja Njega uviek slave pera. Listove i knjige, koji nieču Boga iz ormara i ti sad izbaci svoga. U krstianskom duhu sebe sam odgoji. Kao Božje slovo moju rieč usvoji.

DUH HRVATSKE PROŠLOSTI I BUDUĆNOSTI.

O duhu nam fratar hrvatske prošlosti i hrvatske budućnosti smjelo zbori; u mom tielu žive prevrću se kosti slušajuć ga, duša živo gori.

Jest istina gola svaka rieč mu živa, Hrvatska nam poviest častna je i krasna; u Isusu svoga imadjaše Diva, a budućnost meni hrvatska je jasna, i u budućnosti Hrvatska će svoga u Isusu imat Diva. Tko drugčije misli, sebe vara. Hrvati bez Boga — — ne će vidit Kroacije. Duh hrvatske prošlosti će

— — —; duh hrvatske budućnosti sjedinit će sve nas; vienac ćemo sviti — — —; hrvatske će kosti zginulih Hrvata u zemlji se stresti, Hrvat svoje ne će stidit se poviesti.

SAN O PROMIENI SVIETA.

Na nebu se zviezda jutarnjica proli, sila grmi strašno, zemlja se prolama; kao ptica duh mi prozorkinja moli Gospodu se, a kad iz Njegovog hrama ja izadioh vani, tražih povedrinu na oblačnom nebu i moljah se Bogu: Izdubi na glavi mojoj provrtinu, da kroza nju misli u sviet slati mogu; nikom ja ne želim slanu pružit ruku, nikom u vrč ulit prozuknulo mlieko; od olova purkom nikom zadat muku, nikoga ne gledam zlobno i poprieko.

Ja na glavi mojoj nemam prosilica, kroz svaka se Božja promičem je vrata; svugdje slavim Božjeg razapetog Sina i divim se slozi naroda Hrvata. Medju narod moj se hrvatski provlačim, provrgnut u djelo tražim misli svoje; bez promisla Božjeg s nikim se ne kvačim, prolivene ljude odbijam od moje prolizine; tražim da na lahkim krilim vjetra po svem svietu gromki moj glas prši; sa Isusom kad se mojim združim milim, Njega prosim, da mi život dobro svrši. Kad se mezgra meni u drvu pokaže, ja u prositanje ustajem i pjevam; svako moje slovo s Gospodom se slaže, o promieni svieta moga duha snievam.

GOVEDČE BEZ ROGOVA.

Nikad ne baljegam, nit u ludo banam, u tartanj ne zborim, goli sin ja nisam; od oblaka kada govorim na granam, goritan sam čovjek, koji se na Misam Kristovim veseli i svoj duh zrcali, ne sa šikli šikom, već sa krvlju svetom iz Kristovih rana. Ne ću, da me hvali itko, a što rep se vuče mi za petom, jer izgledam k'o govedče bez rogova, ja se na to smijem, al' kad Crkva bije po koži me, što ne slušam njena slova, religiju Božju, tad mi srdce tije, i ta otklina opominje mene, da

sam s pravog na kriv zašao ja puta; i ja tada sliedeć svete opomene, skrušeno se vraćam pod Kristova skuta; osvrćem se samo na ono, što zbori katolička Crkva preko Pape meni; i kad ona mene radi grieha kori, tad se kristal muti u živoj mi zjeni, ne mislim na nikog, tko me putem motri, u hram idem hitno, na koljena padam, i molim se Kristu: Spase, suzu otri sa mojega lihca, ne daj da nastradam. Očisti mi srdce, dušu mi operi, ne dozvoli meni, a ni bratu mome, da se Tvojoj svetoj iznevjerim vjeri. Premilostiv budi, Kriste, sebru Svome.

ILUMINATIVNA STAZA.

Dva gavrana moram svakog svezat dana, jednog crva svladat, s medvjedom se borit, dva jastreba hitra u kavez zatvorit, dva jelena plaha držat okovana, a jednoga bolestnika dvorit. Prot istini ovoj nitko se oborit ne će moći.

Bože, snage mi udieli, da posao ovaj svakog mogu dana izvršiti tačno. Od mene ne dieli Ti se nikad. Moja budi moćna brana.

Privlačive slike od Križnog Ti puta, tople Tvoje rieči prije smrti svete zanose mi dušu, u meni se kruta Istina obnavlja. Razbojničke čete na koraku svakom na Golgoti pratim, sabrano razmatram krvničke im čine i sa Tobom, Kriste, u svom duhu patim i ljubim Ti rane, ne misleć na tmine.

Za visokim ciljem, viam purgativam, u svom srdcu težim, da požude moje izbacim iz srdca. U toj težnji Tvoje milosrdje, Kriste, pram meni odkrivam. Ti si meni stazu iluminativnu pokazao, Kriste, da po njome kročim. U meni si ljubav razplamsao divnu i sad sve mi sjaje, što pred mojim očim reda se i letim u bezkrajne strane, da proslavim Tvoje na Golgoti rane.

Duhovna mi ljubav prama Tebi, Kriste, unutarnji vez je moje duše s Tobom. Nju shvatit će moći samo duše dobre čiste. Kad s mislima kružim nad svetim Ti grobom, preobličim ja se kod Tebe mog Boga i na krilim svietla božanskoga Tvoga uzdižem se, ćutim, svi više i više, dok desna Ti ruka moje griehe briše i po ljestvam vodi, nepoznatim meni, da se divim Tvojoj rieči, Božjoj zjeni.

Stagnita: »Korizmene Propoviedi«. — 5.

VJEČNA VEZA.

Za me po sve jasno pitanje je ovo: U čovjeku ima nešto bitno više od živine. To je duh mu, živo slovo, žig Božanstva, razum, sposobnost da piše, glas saviesti, čežnja za daljinam vječnim, za Istinom, za dobrim i liepim.

Kad o svemu mislim, samog sebe kriepim. Od bezpuća misli čuvaju me ove i viek žalim one, što lutaju ljude po stazama krivim tražeć forme nove filozofske i njih ubrajam medj lude.

Filozofska jedna zanosi me teza. Jasna je i bistra. Nju ne krije tmina: Duh čovječji i Bog to je vječna veza.

Tko ne shvaća ovo kao ni živina, bezputicom luta, u zablude pada, a sve za što? Jer se on ne drži vjere pradjedova svojih. Prazna mu je zgrada, zrak udiše svoje tamne atmosfere.

Pri stvaranju ljudskog, Bog je, prvog tiela udahnuo um mu. O tome ne dvojim. Sa mnom slavi Stvorca i Njegova djela. Izmiri se s duhom u grudima svojim. Komunikativnu od Gospoda vapi besjedu. Na poljanam javnim zbori, gdje se Boga huli: U Kristovoj kapi svete krvi za nas vječna ljubav gori.

U njoj slavni, mili moj hrvatski rode, kupaj se i peri; u njoj spas svoj traži. Moje misli sliedi, tebe k dobru vode, dostojan se Božje ljubavi pokaži.

BOLNI UZDISAJI.

Duševnim ja svietlom nadnaravne vjere dopirem do Krista, svih Hrvata Spasa. U Kristovom hramu duša mi se pere od svakoga grieha. Krista iz sveg glasa veličam i slavim. U sfere se neba podižem ja, čiste, od kud iz visoka sav promatram svemir.

Radi komad hljeba ne razbijam glavu. Moja oba oka uredjaju dive Božjeg se svemira i najmanje stvari prosudjuju tada sa očima Božjim, i u duši mira nalazim ja moga.

Vjera mi je nada, vjera mi je svietlo, vjera mi je zdravlje. Preko vjere ja se s Bogom razgovaram, za prolazno svjetsko ne brinem se slavlje. Preko vjere duši mojoj pokoj stvaram; mir užívam u sred ljudske huke, buke i kada sam miran, pomišljam

na muke Isukrsta Boga sa svezanim rukam uz stub, od batina, podnio je koje za spasenje vječno grješne duše moje.

Tad zaplačem gorko, a u duši kukam i uzdahnem bolno: Kolika je, Bože, ljubav Tvoja prama meni. Što ne može duh mi Tebi da odvrati, težko žalim, ali mi dozvoli, da Te slavim, hvalim za sva dobra, koja Ti učini meni, mome rodu, mojoj djeci, mojoj ženi.

IZGLEDAM K'O MLADIĆ.

Nevolje ja trpim, al' se ne prepadam. Kad i tad sam zbunjen, al' ne gubim nadu. Progonjen sam često, ali ne propadam. Na carevu ja se ne osvrćem bradu.

U mom tielu boli Isusove nosim, da se Kristov život na meni zablista. Sve nevolje dnevne snosim. Krista prosim i primam Ga u grud u sred srdca čista. Kao čovjek dnevno i ja se razpadam, al' nutarnji duh mi dnevno se obnavlja. Rad nevolja mojih nikom se ne jadam. Udionik Božjeg želim postat slavlja.

Nit se šijem, niti ja se ikad param. Izgledam k'o mladić i ako sam djeda. Radi svojih grieha samog sebe karam. Na mojem se lihcu ne opaža bieda.

Uviek ja sam rumen k'o svibanjska ruža; uviek mene podsmjeh na ustnama prati; oči mi se sjaju kao i u spuža; uza me je uviek Isusova Mati. Ona mene štiti od svih težkih jada. Ona mani grudi mirlisom napunja. Ona sa mnom ravna, ne plašim se grada; Ona mene čuva od svih ljudskih munja.

Čuvarica moja Ona je na svietu, sa mliekom me hrani Svog Isusa Sina; u duhovnom mene Ona prati lietu, od hâdskih me čuva ovog svieta tmina.

Izgledam k'o mladić i ako sam starac, Isus-Krist na Križu mog je duha Parac.

PREOBRAŽENJE.

Nakon svete, moj se, Pričesti pretvara život u božanski život; Isusova krv kroza me teče, duh me moj ne vara. Isusova milost razum mi razsvietli, ojača mi volju, dušu mi okriepi.

To ne vide sliepi i ja njih pozivljem, odluku nek stvore, pristupit k oltaru u cik rujne zore, da očiste svoju dušu otrovanu, da izljube svetu Isusovu ranu

Smiluj im se, Krista, kao što si meni smilovao Ti se. Nek u Tvojoj zjeni ogledaju svi se, što spavaju sada. Razkolnike svakog Ti osviesti grada, a hrvatsku mladost od zabluda štiti razkolničkih. Sa mnom u hram nju zakloni, u njem daj nam Svoju krvcu piti. Duboko u duše naše Ti zaroni.

DOBRO OPAŽANJE.

Jest, opažam dobro. Kad mi duša pjeva o Hrvatskoj miloj, o Isusu Bogu preziru me s desna, napadaju s lieva, a hrvatskog roda bogodanu slogu uništit se traži. Namjera im srazit sa zemljom je debla hrvatskoga roda.

Nek me kude kako hoće, ali zgazit rod hrvatski ne će. Njemu se sloboda pred očima sjaje. Ne mari za tudje, sa svojim se dići. — — — — — — — — — — — — — —. Kristu pali svieće i prot svakom, tko mu prot domaji radi, ustaje i grmi. Njega se ne boji. U toj mužkoj borbi živi on u nadi, — — — — — —. Ta misao roda hrvatskoga moga, koju mi je u duh zasadio Stari, pobjedit će jednom sa pomoću Boga. U Hrvatskoj sjat će Kristovi oltari.

Jest, opažam dobro. Kad mi duša plače rad Hrvatske drage, rad Kristovih muka, na nju divlja graja iz potaje skače, odtrgnut je traži od hrvatskog pûka, ali sve što više prot meni se diže ta divljačka graja, sve to više spajam s hrvatskim se pukom, i sve letim bliže Isusu mom Kristu. S toga ja ne zdvajam, kada oko mene ateiste kruže, da me zgaze, da me smrve, da me smlate, da mi oko vrata svoje svežu uže, već im u brk grmim: Isus će Hrvate od svih napadaja bezbožničkih spasit.

Ta misao moja, misao je moga hrvatskoga roda. Ona će ugasit svaku divlju vatru sa pomoću Boga u Hrvatskoj, koja danas medj nam stvara neslogu i razkol, spasiti će mene. Vjerujem ja u to. Svetog sa oltara Hrvate će spasit Isusove zjene.

UPRAVLJAČ MOGA IMANJA.

Trulež, koja se je u grudima mi krila i moj organizam ubijala mladi, ja pomoću sam moći i Kristovih sila izkorienit znao, i sad duh mi gradi hram velebni.

U njem tri oltara pravim. Na njima će svjetlost Kristova se sjati. Pred njima ću pjevat. Sa mislima zdravim na taj sviet ću gledat. Djavlu ne ću dati nikad više, da se u duh mi uvuče.

Kristu moga hrama predati ću ključe, sa imanjem neka On upravija mojim, medj Njegove sluge sebe da ubrojim.

U izboru mome prevarit se ne ću, sa imanjem mojim Krist će dobro vladat; duša mi i tielo ne će nikad stradat, zadnju Krist će moju upaliti svieću.

SUPER ASTRA.

Kad god slušah fratra Bilobrka Vladu, ja se sjećah p'ča moje majke mile; savjeta se sjećah dragog otca moga, u grud su mi oni ulievali nadu, da me ljudske ne će polomiti hvi'e, da me viek će čuvati Višnjeg ruka Boga.

Otac mi je dnevno pričao o Bogu, svako večer s majkom klečah pred oltarom na koljenim golim s krunicom u ruci; na moju su oni viek pazili nogu, s Kristovim mi dušu napunjali žarom, Kristovoj se s njima divio se muci.

Otac mi je mornar po svom zvanju bio, plovio je morem, vidio je Jafu, na Kristovu grobu Hosana je pjev'o; kao prvo diete bio sam mu mio, i dok mi je majka podavala kafu, s uspomenam svojim on me je ogriev'o.

Vodio me preko Palestine zemlje svete, u kojoj se Krv je lila na Golgoti za nas Gospodova Sina, govoreći men : Moj ljubljeni sine, Palestina zemlja poprište je bila divne borbe izmedj svjetlosti i tmina, svjetlost u njoj sve je pobjedila tmine

Kad god me je otac vodio kroz svetu Gospodovu zemlju, misli su se moje rojile u glavi k'o u roju pčele; za zemaljsku ne znah nevolju i sjetu, pred očima gledah ružičaste boje, moje misli zgradu velebnu su pleie.

Super astra mene dizahu po noći, nad zvjezdana lebdeć nisam znao za se, mudrost Božju gledah vrh nebesa gori, diveći se Božjoj neizmjernoj moći, njoj upravljah moje uzvišena glase:

Božja moći, koja iz praha me stvori, zahvaljujem tebi, da ti vodiš mene, super astra, po vrh zviezda, u prostore široke i sjajne, svietu nepoznate, gdje Kristove mene nadahnuju ziene, gdje se moje pjesme na čast Boga ore, gdje ja želim braću privesti Hrvate, da se sa mnom dive u svetčanom ruhu Tvojoj moći, Tvome umu, Tvojoj slavi, ljubavi Ti i dobroti, pravdi Tvojoj, neshvatljivom Tvome nama ljudim Duhu; da spoznadu sa mnom da si Gospod pravi i u duši Tebe svi da slave svojoj.

Kao njekoč otac ljetos me je tako vodio i fratar gori super astra, gdje mudrosti divih neizmjernoj ja se stvoritelja Boga, Spasitelja moga. Kroz hiljade sviet sam promatrao lastra pjevajući glasno: Bože, Kriste, Spase, ne napusti mene pod kraj lieta moga. Drž me na visini po vrh svih oblaka, super astra drž me Tvojoj u blizini, po vrh voda drž me u sred Tvoga gniezda; od zmijskoga čuvaj mene sebre svlaka, smiluj mi se molbi, Tvojoj u Punini udieli da budem nad zviezdama zviezda.

PO SVE VRIME.

Propoviedi slušah fratra korizmene, misli im upijah, o njima razmišljah; nad nebo su sjajno uznosile mene. Lebdeći nad nebom razne snove smišljah, o spasenju mišljah grješne duše moje; o Hrvatskoj mišljah svetoj — —, na dušmane nisam pomišljao svoje, sebe sam promatr'o u Kristovoj slici.

Obkoljen od roda hrvatskoga djâka, u zanosu pjevah gori vrh oblaka: Nek hvaljeno bude na vik, po sve vrime Marije i Krista sveto slavno ime.

Svrha.

MOLITVA

BLAŽENOME NIKOLI TAVILIĆU.

Spjevao: MIHO JERINIĆ.

Izpravio: DR. FRA STANKO PETROV, eksprovincijal Franjevačke Provincije Presvetog Odkupitelja.

Uglazbio: O. BERNARDIN DR. SOKOL, franjevac.

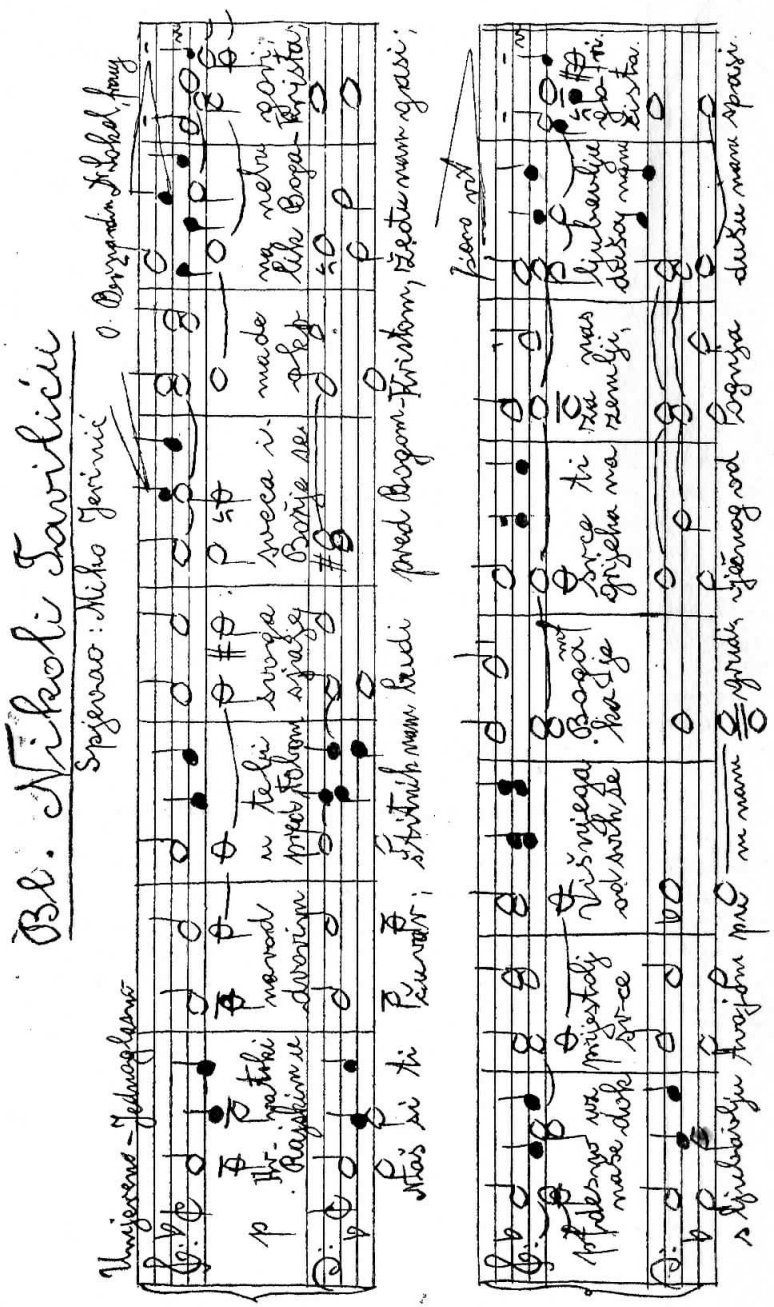

BISKUPSKI ORDINARIJAT

Djakovo

Djakovo, 6. kolovoza 1938.

Broj: 1404—938.

UREDOVNA POTVRDA

Gospodin Ante Pavličić, trgovac i proizvoditelj crkvenih paramenata u Djakovu, razpolaže dovoljnim sredstvima za nabavu raznovrstnih predmeta naročito crkvenih paramenata, koje sam izradjuje u svojoj radnji u Djakovu. Prema tome može Biskupski Ordinarijat g. Antu Pavličića preporučiti p. n. župskim uredima i dobročiniteljima katoličkih crkvi.

Dr Antun Akšamović, biskup v. r.

Osnovano 1911. god.

Jedina domaća radiona i trgovina svih crkvenih potrebština

ANTE PAVLIČIĆ, DJAKOVO

IZRADJUJE: Crkvene i družtvene zastave, kazule, plašteve, dalmatike, štole, ministrantska odiela itd.

POPRAVLJA: sva stara misna odiela stručnjački uz nizku cienu.

PREUZIMA: na pozlaćivanje uz garanciju kaleže, ciborije, pokaznice i sve metalne stvari.

VELIKI IZBOR: gotovih misnih odiela i ostalih potrebština, šalje i na ogled.

Tražite cienik i proračun ili robu na ogled.

PJESMA DRVETA.

Rezbarije:

JOZIPA NIKOLIĆA.
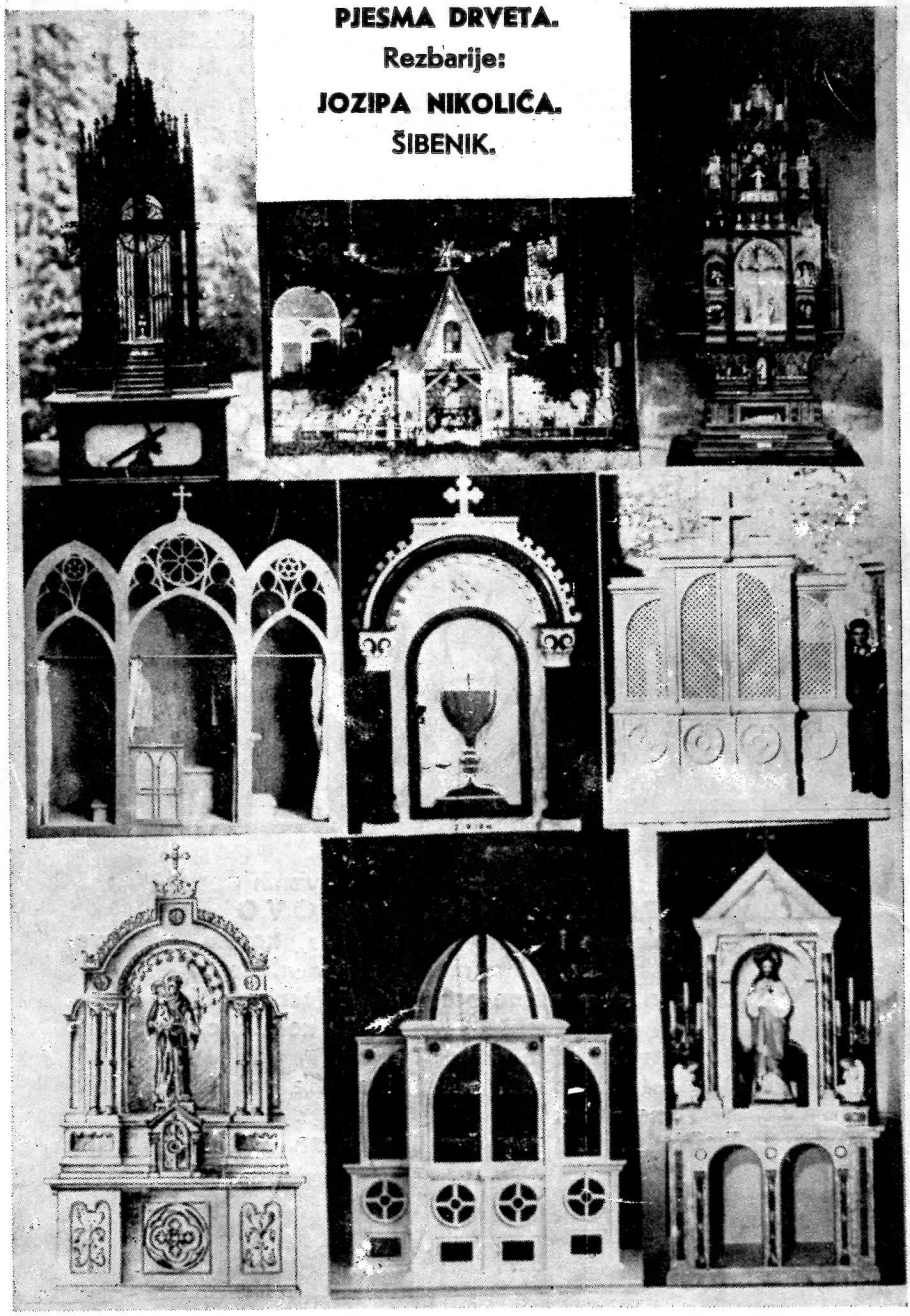
ŠIBENIK.